

FOLIA FORESTALIA³⁵⁴

METSÄNTUTKIMUSLAITOS · INSTITUTUM FORESTALE FENNIAE · HELSINKI 1978

VELI-PEKKA JÄRVELÄINEN

YKSITYISMETSÄTALOUDEN SEURANTA
METSÄLÖÖTÖKSEEN PERUSTUVAN
TIETOJÄRJESTELMÄN KOKEILU

MONITORING THE DEVELOPMENT OF
FINNISH PRIVATE FORESTRY
A TEST OF AN INFORMATION SYSTEM BASED ON
A SAMPLE OF FOREST HOLDINGS

- No 293 Lehtonen, Irja: Puu pottoineena. Kirjallisuuteen perustuva tarkastelu.
Wood as a fuel. A study based on literature.
- No 294 Harstela, Pertti & Tervo, Leo: Männyn taimikon ja riukuasteen metsikön korjuun tuotos ja ergonomia.
Work output and ergonomical aspects in harvesting of sapling and pole-stage stands (Scots pine).
- No 295 Metsätilastollinen vuosikirja 1975.
Yearbook of Forest Statistics 1975.
- No 296 Heiskanen, Veijo: Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen puutavaran laatuerot.
Quality differences of timber between Southern and Northern Finland.
- No 297 Paavilainen, Eero & Virtanen, Jaakko: Metsänlannoituksen vaikutuksen riippuvuus levitysmenetelmästä.
Effect of spreading method on forest fertilization results.
- No 298 Vuokila, Yrjö: Harsintaharvennus puuntuotantoon vaikuttavana tekijänä.
Selective thinning from above as a factor of growth and yield.
- No 299 Vuokila, Yrjö: Hyvän kasvupaikan haavikoiden kasvukyvystä.
On the growth capacity of aspen stands on good sites.
- No 300 Paavilainen, Eero: Helppoliukoisten lannoitteiden vaikutuksen riippuvuus levityssajan-kohdasta turvemaalla.
Effect of application time on growth response to easily dissolving fertilizers on peatlands.
- No 301 Tiihonen, Paavo: Männyn ja kuusen tukkipuutaulukot. Tukkien minimiläpimittaluokka männyllä 13 cm ja kuusella 13 ja 15 cm.
Massentafeln für Kiefern- und Fichtenblochholz. Mindestdurchmesserklassen der Blöcher für Kiefer 13 cm und für Fichte 13 und 15 cm.
- No 302 Simola, Paavo: Pienikokoisen lehtipuuston biomassa.
The biomass of small-sized hardwood trees.
- No 303 Vuokila, Yrjö: Talvikkiyytin puuntuotannollinen asema metsätuotantopijärjestelmässä.
Position of the Pyrola type in the forest site type system of Cajander.
- No 304 Puro, Tiina: Operaatio metsänlannoitus II. Tuloksia uusintalannoituksesta.
Results of the second fertilization with nitrogen.
- No 305 Virtanen, Jaakko & Ylinen, Mikko: Ojitusalueiden lentolannoitus.
Aerial spreading of fertilizers on peatlands.
- No 306 Astorga S., Luis E.: Effectuating possibilities of waste wood utilization in Finland.
Step 1.
Jätepuun käytön tehostamismahdollisuudet Suomessa. Osa 1.
- No 307 Kilkki, Pekka, Kuusela, Kullervo & Siitonen, Markku: Puuntuotanto-ohjelmat Etelä-Suomen piirimetsälautakuntien alueille.
Timber production programs for the forestry board districts of Southern Finland.
- No 308 Huttunen, Terho: Suomen puunkäyttö, poistuma ja metsätase 1974—76.
Wood consumption, total drain and forest balance in Finland, 1974—76.
- No 309 Mäkelä, Markku: Hakkuutähteen ominaisuuksien muuttuminen.
Changes in the quality of logging residues.
- No 310 Harstela, Pertti, Järvinen, Juhani, Tervo, Leo & Aholainen, Raimo: Tutkimus eräistä harvennushakkuumenetelmistä (Levälle teko ja LEKA-menetelmä).
The study of some short wood methods of cutting in thinnings (Cutting without bunching and SCAPE method).
- No 311 Takalo, Sauli & Sauvala, Kari: Havaintoja metsurin suojainten kestävytydestä ja sen mittaamisesta.
Observations on the durability and testing of protective clothing for chain saw workers.
- No 312 Leikola, Matti, Metsämuuronen, Markku, Räsänen, Pentti K. & Taimisto, Erkki: Männyn viljelytaimistojen kehitys Lounais-Suomessa vv. 1967—1975.
The development of Scots pine plantations in south-western Finland in 1967—1975.
- No 313 Kolari, Kimmo, Paavilainen, Eero & Raitio, Hannu: Männyn juuristosuhteista Kivisuon kasvuhäiriöalueella.
Pine root condition and growth disturbances.
- No 314 Anttila, Tuula & Lähde, Erkki: Lannoituksen vaikutus paperikenoissa kasvatettujen männyn taimien kehitykseen taimitarhassa.
Effect of fertilization on the development of containerized pine seedlings in a nursery.
- No 315 Kanninen, Kaija: Palkkausmuodot ja niiden vaikutus metsätöissä.
Forms of remuneration and their influence on forest work.
- No 316 Mäkelä, Markku: Leimikoittainen metsätähdemäärä.
The amounts of logging residues and stump and root wood at certain work sites.
- No 317 Kaunisto, Seppo: Ojituksen tehokkuuden ja lannoituksen vaikutus männyn viljely-taimistojen kehitykseen karuilla avosoilla.
Effect of drainage intensity and fertilization on the development of pine plantations on oligotrophic treeless Sphagnum bogs.
- No 318 Kinnunen, Kaarlo: Istutuksen onnistuminen ja taimistojen alkukehitys Länsi-Suomen yksityismetsissä.
The survival and initial development of plants in private forests in western Finland.

FOLIA FORESTALIA 354

Metsäntutkimuslaitos. Institutum Forestale Fenniae. Helsinki 1978

Veli-Pekka Järveläinen

YKSITYISMETSÄTALOUDEN SEURANTA
Metsälöötökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu

Monitoring the development of Finnish private forestry
A test of an information system based on a sample of forest holdings

ODC 923
ISBN 951-40-0341-1
ISSN 0015-5543

JÄRVELÄINEN, V.-P. 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöötökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354:1—55.

Tutkimuksen tehtävänä oli kokeilla metsäntutkimuslaitoksessa kehitetyn, metsälöötökseen perustuvan tietojärjestelmän soveltuvuutta yksityismetsätaloutta koskevan havaintoaineiston tuottamiseen. Kokeilu osoitti, että uuden tietojärjestelmän avulla on mahdollista kerätä monipuolisia omistaja- ja tilakohtaisia tietoja.

Tietojärjestelmän käyttökelpoisuutta voitaisiin kuitenkin lisätä käyttämällä haastattelujen ja kyselyjen lisäksi myös muita aineistonkeräysmenetelmiä. Järjestelmää edelleen kehitettäessä aineistonkeräystä olisi pyrittävä tehostamaan siten, että omistaja- ja tilakohtaisten tietojen lisäksi saadaan luotettavia metsälökohtaisia puustotietoja.

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information about the private forest owners and private forestry in general.

The usefulness of the new information system could be markedly increased by using other data collection methods along with interviews and questionnaires. In the future development of the system the data gathering should be intensified so that especially reliable information about the growing stock and its structure in a holding could be obtained.

ALKUSANAT

Tässä tutkimuksessa on kokeiltu metsän-tutkimuslaitoksessa kehitetyn, metsälöotkeseen perustuvan tietojärjestelmän käyttökelpoisuutta yksityismetsätaloutta koskevan tiedon tuotannossa. Lähtökohtana on ollut ajatus, että tilakohtainen ja koko metsänomistajakuntaa peittävä tietojärjestelmä palvelisi keskeisiä tietotarpeita metsäpolitiikan ja metsätalouden edistämistoiminnan suunnittelussa.

Työn eri vaiheissa olen joutunut turvautumaan monien henkilöiden apuun. Erityisesti kiitän professori Risto Seppälää ja tohtori Esko Saloa asiantuntevista neuvoista ja hyvästä yhteistyöstä. Professori Lauri Heikinheimon myönteinen asennoituminen yleensäkin metsänomistajien käyttäytymistä koskeviin tutkimuksiin metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomian tutkimusosastolla on ollut kannustava tekijä.

Aineiston esikäsittelystä huolehtivat valtiotieteen ylioppilaat Ritva Lipponen ja Tuula Malin. Tutkimuksen vaatimien tietokoneajojen ohjelmointi ja suorittaminen

oli valtiotieteen ylioppilas Jorma Salon tehtävänä. Puhtaaksikirjoituksessa avustivat Margareta Piha ja Maija Kuusijärvi, joka myös piirsi kuvat. Tutkimuksen käsikirjoituksen tarkastivat professorit Lauri Heikinheimo ja Kullervo Kuusela ja englanninkielisen tekstin kieliasun Mr. Ashley Selby.

Tutkimuksen edellyttämät haastattelut tehtiin metsien hakkuupoistumatutkimuksen aineistonkeräysorganisaatiota hyväksikäyttäen yhdentoista metsätieteiden ylioppilaan ja metsätekniikon toimesta. Kiitän heitä tutkimuksen kannalta tärkeän työvaiheen suorittamisesta. Olen kiitollinen myös kaikiaan noin kolmelle tuhannelle haastattelun kohteeksi joutuneelle metsänomistajalle heidän myönteisestä asennoitumisestaan tutkimusta kohtaan.

Koko tutkimustyön vaatiman ajan olen toiminut Valtion maatalous-metsätieteellisen toimikunnan tutkijana. Lausun toimikunnalle parhaat kiitokset sen antamasta taloudellisesta tuesta.

Helsinki, kesäkuu 1978

Veli-Pekka Järveläinen

SISÄLLYS

ALKUSANAT	3
1. JOHDANTO	7
11. Muuttuva yksityismetsätalous	7
12. Tilakohtainen tietojärjestelmä	8
13. Tutkimuksen tehtävä	9
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	10
21. Perusjoukko ja otos	10
22. Aineiston kerääminen	10
23. Tulosten laskenta	10
24. Tulosten luotettavuus	13
3. TAUSTATIETOJA YKSITYISMETSÄTALOUEDESTA	13
31. Metsänomistaja	13
311. Asuinkuntatyyppi ja tilalla asuminen	13
312. Ammatti ja yhteiskuntaluokka	14
313. Ikä ja sukupuoli	16
32. Tila	16
321. Omistusolot	16
322. Metsälö	16
323. Viljelmä	18
324. Tuotantosuunta	18
4. TILAKOHTAINEN SUUNNITTELU JA METSÄTALOUEDELLINEN NEUVONTA	20
41. Tilakohtainen suunnittelu	20
411. Suunnittelun yleisyys	20
412. Suunnitelmien noudattaminen	20
413. Suunnittelua estäneet tekijät	22
42. Metsätaloudellinen neuvonta	22
421. Koulutuksen yleisyys	22
422. Osallistuminen metsätilaisuuksiin	24
423. Sopivimmat tietolähteet	24
5. YKSITYISMETSÄLAIN VALVONTA JA METSÄNOMISTAJAN OIKEUSTURVA	26
51. Lain valvonnan tehokkuus ja oikeudenmukaisuus	26
52. Metsänomistajan oikeusturva ja siinä koetut puutteet	26
6. TIETOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖKELPOISUUS	27
7. YHDISTELMÄ	28
KIRJALLISUUS	30
SUMMARY	31
TAULUKOT — TABLES	32
HAASTATTELULOMAKE	53

1. JOHDANTO

11. Muuttuva yksityismetsätalous

Elinkeinorakenteen nopeaa muuttumista ja alueellisesti kasautuvaa taloudellista kehitystä voidaan pitää eräänä keskeisinä suomalaisen yhteiskunnan viimeaikaista muutosta kuvaavina tapahtumasarjoina. Alkutuotannon osuus sekä työllistäjänä että tulonmuodostuksessa on pienentynyt samalla kun jalostustuotannon ja palvelusten merkitys elinkeinotoiminnassa on voimakkaasti lisääntynyt. Taloudellisessa kehityksessä on ilmennyt myös alueellista erilaistumista; toisaalla on syntynyt voimakkaan taloudellisen kehityksen ja väestön kasvun alueita ja toisaalla alueita, joilla väestöpohja ja taloudellisen kehityksen edellytykset ovat entisestään heikentyneet (ks. esim. Olavi Riihinen 1965).

Yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet myös yksityismetsätalouden rakenteeseen ja toimintaedellytyksiin. Esimerkiksi yksityismetsien omistusrakenne on muuttunut elinkeinorakenteen muutoksen myötä; maanviljelijöiden rinnalle on muodostunut uusi ja omaleimainen omistajaryhmä, metsätilanomistajat, jonka osuus metsänomistajien lukumäärästä ja yksityismetsien pinta-alasta näyttää jatkuvasti lisääntyvän. Samalla maa- ja metsätalouden kiinteä vuorovaikutus, joka perinteisesti on ollut tunnusomaista yksityismetsätaloudessa, on jossakin määrin heikentynyt (Hannelius 1976, Järveläinen 1974, Reunala 1974).

On ilmeistä, että muutokset yksityismetsätalouden rakenteessa ja toimintaedellytyksissä saavat aikaan muutoksia yksityisten metsänomistajien metsätaloudellisessa käyttäytymisessä. Muutoksia voidaan odottaa yhtä hyvin puun kasvatukseen kuin puun korjuuseen ja myyntiin liittyvissä aseissa ja toiminnoissa. Samoin esimerkiksi metsänomistajien metsätalouden edistämistoimintaan kohdistamat odotukset saattavat huo-

mattavastikin muuttua omistusrakenteen muutoksen sekä tuotantotoiminnan alueellisen erilaistumisen ja tilakohtaisen erikoistumisen seurauksena (Hahtola 1967 ja 1973, Järveläinen 1971 ja 1978, Päiviö Riihinen 1970).

Mutta muutokset yksityismetsätalouden rakenteessa ja toimintaedellytyksissä eivät vaikuta ainoastaan yksityismetsätalouden omaan, "sisäiseen" kehitykseen, vaan niillä saattaa puolestaan olla tuntuva vaikutus koko yhteiskunnan taloudelliseen kehitykseen. Näin on asianlaita esimerkiksi siinä tapauksessa, että metsänomistajien puunmyyntikäyttäytymisessä tapahtuisi olennaisia muutoksia (Hahtola ym. 1973). Koko yhteiskunnan taloudellisen toiminnan kannalta on nimittäin huomattava merkitys sillä seikalla, missä määrin ja kuinka tasaisesti metsiemme tarjoamat kestävät hakkuumahdollisuudet voidaan käyttää hyväksi. Tämä riippuu osaltaan juuri yksityisten metsänomistajien puunmyyntikäyttäytymisestä ja siinä mahdollisesti tapahtuvista muutoksista.

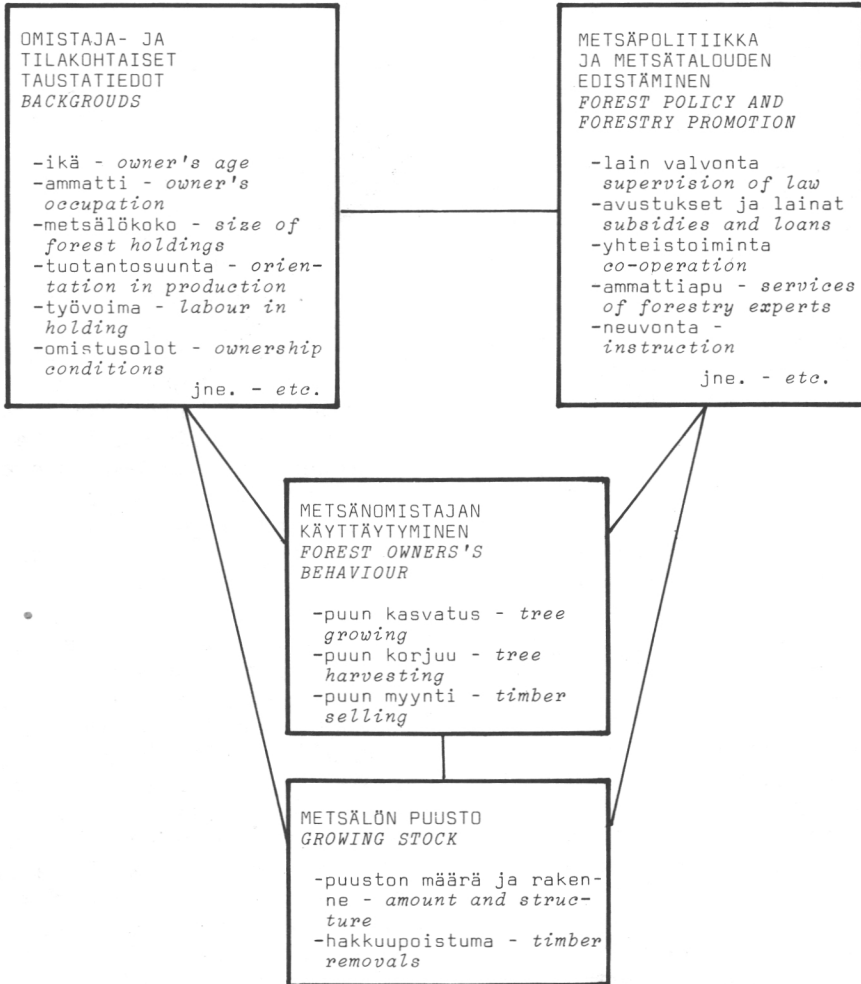
Yhteiskuntakehityksen dynaaminen luonne näyttääkin aiheuttavan lisääntyviä vaikeuksia yksityismetsätaloutta koskevalle päätöksenteolle. Tuntuu siltä, että yhteiskuntakehityksen aikaansaamat muutokset yksityismetsätaloudessa tekevät tästä tuotannonalasta entistä vaikeammin ennustettavan ja hallittavan talouselämän osa-alueen. Tätä vaikeutta lisäävät vielä kansainvälisen talouskehityksen vaihtelut, jotka erityisen voimakkaana heijastuvat metsätalouteen (Metsänhakkuiden... 1972). Metsätalouden pitkäjänteinen suunnittelu sekä laadittujen toimintaohjelmien käytännön toteutus joutuvat näin ollen sopeutumaan aikaisempaa useammin ja nopeammin erilaisten muutosten aiheuttamiin yllättäviin tilanteisiin.

Muutosten ja niiden seurausten ennustaminen on vaikea tehtävä. Näin on asianlaita myös silloin, kun on kysymys yksityismetsä-

taloudesta. Tärkeätä kuitenkin olisi, että myös tutkimuksen tarjoamat mahdollisuudet yksityismetsätalouden kehittämistyössä käytetään tehokkaasti hyväksi. Näin on mahdollista välttää yllättäviä vaikeuksia ja varautua jo etukäteen muutosten aiheuttamiin uusiin tilanteisiin.

12. Tilakohtainen tietojärjestelmä

Maamme yksityismetsätaloudesta ja sen kehityksestä saadaan jo nykyään tietoja useista eri lähteistä. Tärkeitä tietolähteitä ovat jatkuvat valtakunnan metsien inventointi- ja puunkäyttötutkimukset. Tietoja

Kuva 1. Metsälöötöksen tietokenttä.
Figure 1. The potential information field of the forest holding sample.

kerätään myös yksityismetsätalouden edistämisyjärjestöjen toimesta. Näissä järjestöissä on voimaperäisesti kehitetty yksityismetsätalouden ohjausta ja valvontaa palvelevia seurantalajärjestelmiä ja tietorekistereitä (M a t t i l a i n e n 1974). Myös yksittäiset metsänomistajien käyttäytymistutkimukset ovat viime vuosien aikana yleistyneet.

Käytettävissä olevat tietolähteet eivät kuitenkaan palvele tyydyttävästi kaikkia tietotarpeita. Puutteena voidaan pitää erityisesti sitä, että käytettävissä ei ole tilakohtaista, koko yksityismetsänomistajakuntaa peittävää tietojärjestelmää. Tällaisen tietojärjestelmän avulla voitaisiin

- seurata jatkuvasti yksityismetsätaloudessa tapahtuvia muutoksia,
- hankkia tietoaaineistoa yksityismetsätalouteen kohdistuvia erillistutkimuksia varten sekä
- kerätä nopeasti tietoja ajankohtaisista yksityismetsätaloutta koskevista kysymyksistä.

Tilakohtaisen tietojärjestelmän avulla olisi myös mahdollista kerätä monipuolista tietoaaineistoa. Tarvittavien tietojen luonne riippuu luonnollisesti yksittäisten tutkimusten tavoitteista ja kulloinkin ajankohtaisiksi koetuista ongelmista. Eräitä yleisiä tietotarpeita voidaan kuitenkin mainita (kuva 1). Tilakohtainen tietojärjestelmä tarjoaisi mahdollisuuden

- kerätä omistajaa ja tilaa koskevia taustatietoja, jotka kuvailevat yksityismetsätalouden rakennetta ja yleisiä toimintaedellytyksiä,
- tehdä havaintoja metsäpoliittisten toimenpiteiden ja metsätalouden edistämistoiminnan kohdistumisesta erilaisille tiloille ja erilaisten metsänomistaja-ryhmien keskuuteen,
- tehdä havaintoja metsänomistajien metsätaloudellisesta käyttäytymisestä eli metsänomistajien käyttäytymisestä puun kasvattajana, puun korjaajana ja puun myyjänä sekä
- kerätä metsälöiden puuston määrää ja rakennetta koskevia tietoja, joita ilman

mm. metsänomistajien metsänhoidolliseen ja puunmyyntikäyttäytymiseen liittyvien keskeisten ongelmien tutkiminen asianmukaisella tavalla on vaikeaa.

13. Tutkimuksen tehtävä

Metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomian tutkimusosastossa kokeillaan parhaillaan uuden menetelmän käyttöä metsien hakkuupoistuman määrittämisessä. Tässä menetelmässä yksityismetsien hakkuumääriä koskevat tiedot kerätään tilakohtaisesti metsänomistajilta, jolloin saadaan aikaisempaa paremmin tietoja mm. hakkuuiden alueittaisesta ja kehitysluokittaisesta jakautumisesta. Tutkimuksen tilastollisena perusmenetelmänä on metsälöötanta ja tärkeimpänä tietojenkeräysmenetelmänä metsänomistajien henkilökohtainen haastattelu. Tarkoituksena on, että hakkuumääriä ja niissä tapahtuvia muutoksia seurataan jatkuvasti (R i s k a ym. 1978).

Uutta menetelmää suunniteltaessa tavoitteena on alunperin ollut, että sen avulla olisi mahdollista kerätä myös muita kuin hakkuumääriä koskevia tietoja. Itse asiassa näyttää siltä, että uusi tietojärjestelmä voisi ainakin tietyissä rajoissa toimia myös yleisenä yksityismetsätaloutta koskevana tietojärjestelmänä, joka mahdollistaisi monipuolisen ja jatkuvan omistaja- ja tilakohtaisen havaintoaineiston tuottamisen.

Tämän tutkimuksen tehtävänä on *kokeilla metsälöötökseen perustuvan uuden tietojärjestelmän soveltuvuutta yksityismetsätaloutta koskevan omistaja- ja tilakohtaisen havaintoaineiston tuottamiseen*. Tässä tarkoituksessa kerätään metsälöötosta ja hakkuupoistumatutkimuksen aineistonkeräysorganisaatiota hyväksikäyttäen

- 1) yksityismetsätalouden rakennetta ja toimintaedellytyksiä kuvailevia taustatietoja,
- 2) metsätalouden edistämistoiminnan eräiden työmuotojen kohdistumista ja hyväksyttävyyttä koskevia tietoja sekä
- 3) eräitä metsänomistajien mielipiteitä kuvailevia tietoja.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

21. Perusjoukko ja otos

Hakkuupoistumatutkimuksessa otanta kohdistui muihin kuin eräiden valtion laitosten sekä Suomen Metsäteollisuuden Keskusliiton jäsenyritysten hallinnassa oleviin metsiin. Tutkimuksen ulkopuolelle jätettiin myös kolmen pohjoisimman kunnan (Enontekiö, Inari ja Utsjoki) alueella olevat metsät. Otannan perusjoukon muodostavat siten varsinaisten yksityistilojen eli luonnollisten henkilöiden, henkilöyhtymien sekä perikuntien ja kuolinpesien hallinnassa olevien tilojen lisäksi mm. kuntien, seurakuntien ja osuuskuntien hallinnassa olevat tilat.

Otantamenetelmänä käytettiin kaksivaiheista, kaksiasteista alueellista ryväotantaa. Menetelmä on käyttökelpoinen tilanteessa, jossa perusjoukon alkeisyksiköt ovat alueellisesti hajaantuneet, ja jossa perusjoukon luettelointi muodostuisi työlääksi tehtäväksi kuten hakkuupoistumatutkimuksessa on asianlaita. Ensimmäisen asteen otosyksikkönä olivat 10 x 10 km suuruiset Suomen peruskartaston karttaruudut, joista poimittiin systemaattisesti noin 760 otosruutua postikyselyä varten ja niistä puolet eli noin 380 otosruutua haastatteluja varten. Toisen asteen otosyksikkönä olivat perusjoukkoon kuuluvat tilat, joita poimittiin etukäteen määrättyssä poimintajärjestyksessä kustakin otosruudusta 9 kappaletta (käytännössä lukumäärä jäi kuitenkin usein pienemmäksi kuin 9) karttakoordinaattien leikkauspisteitä hyväksikäyttäen. Otoksen kooksi muodostui postikyselyssä noin 6 400 otostilaa ja haastattelussa noin 3 200 otostilaa. Hakkuupoistumatutkimuksen otantamenetelmä ja otoksen poiminta on esitetty yksityiskohtaisesti tutkimuksen menetelmiä käsittelevässä erillisjulkaisussa (R i s k a y m. 1978).

Tässä tutkimuksessa mielenkiinto kohdistuu ainoastaan yksityismetsätaloutta koskeviin tietoihin. Tästä syystä hakkuupoistumatutkimuksen otokseen tulleet muut kuin varsinaiset yksityistilat jätetään tarkastelujen ulkopuolelle. Mukaan ei oteta myöskään alle 5 hehtaaria metsämaata käsittäviä tiloja, koska niiden metsätaloudellista merkitystä voidaan pitää vähäisenä. Tutkimus kohdistuu siten vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittäviin yksityistiloihin ja niiden omistajiin. Tällaisia tiloja tuli hakkuupoistumatutkimuksen otokseen haastatteluja varten kaikkiaan 2 931 kpl.

Käsilä olevan tutkimuksen kannalta on tärkeää, että hakkuupoistumatutkimuksessa käytetty otantamenetelmä mahdollistaa henkilökohtaisen haastattelun aineistonkeräysmenetelmänä kohtuullisin kustannuksin. Näin sen vuoksi, että monipuolisesti yksityismetsätaloutta kuvaavan tilakohtaisen havaintoaineiston kerääminen ei olisi juuri mahdollista ilman omistajan henkilökohtaista haastattelua. Haastattelua varten poimittujen otostilojen lukumäärää voidaan myös pitää riittävänä tulosten tilastollista tarkkuutta sekä aineiston tarjoamia analyysimahdollisuuksia ajatellen (vrt. J ä r v e l ä i n e n 1974 s. 33).

22. Aineiston kerääminen

Tutkimuksen aineisto kerättiin hakkuupoistumatutkimuksen haastattelujen yhteydessä.¹⁾ Haastattelut tehtiin maan eteläpuoliskossa vuoden 1975 ja maan pohjoispuoliskossa vuoden 1976 jälkimmäisellä puoliskolla. Haastattelutyön suorittivat 11 tehtävään koulutettua metsätietokkooja ja metsätieteen ylioppilasta.

Tässä tutkimuksessa käytetty haastattelulomake eli C-lomake esitetään s.53. Se sisältää mm. metsätalouden suunnittelua, metsätaloudellista neuvontaa ja metsänomistajan oikeusturvaa koskevia kysymyksiä. Lisäksi tutkimuksessa käytetään hyväksi hakkuupoistuman haastattelulomakkeella kerättyjä omistajaa ja tilaa koskevia taustatietoja.

Haastattelijat koulutettiin tehtävänsä perehdyttämällä heidät tutkimuksen tarkoitukseen ja yksityiskohtaisesti haastatteluohjeisiin sekä suorittamalla ohjattuja harjoitushaastatteluja menettelytapojen yhtenäistämiseksi. Harjoitushaastattelussa C-lomakkeen haastattelu kesti 15—20 minuuttia. Varsinaisten haastattelujen suorittamista kentällä valvoi yksi tutkimuslaitoksen toimihenkilö, minkä lisäksi täytetyt haastattelulomakkeet tarkastettiin välittömästi niiden saavuttua tutkimuslaitokseen mahdollisten virheellisyyksien ja puutteiden korjaamiseksi.

Hyväksytyjä haastatteluja, jotka kohdistuivat vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittäviin yksityistiloihin, tehtiin koko maassa kaikkiaan 2 897 kpl. Kadon suuruudeksi muodostui siten 34 kpl eli 1,2 % tutkimuksen kohteena olevista tiloista. Syyt haastattelun estymiseen olivat kieltäytyminen haastattelusta (22 kpl), omistaja asui ulkomailla (7 kpl) tai omistajaa ei muuten tavoitettu (5 kpl).

Suhtautuminen haastatteluun oli yleensä myönteistä ja asiallista. Näin on ollut asianlaita myös eräissä aikaisemmin suoritetuissa metsänomistajien haastattelututkimuksissa (esim. J ä r v e l ä i n e n 1971 s. 32, 1974 s. 36). Jossakin määrin kuitenkin ilmeni haastateltavien kielteisestä asennoitumisesta tai haastattelutilanteesta, esimerkiksi ulkopuolisten läsnäolosta aiheutuvia vaikeuksia. Haastatteluiden suorittaman luokittelun mukaan suhtautuminen haastatteluun oli seuraava:

Suhtautui haastatteluun	% haastateltavista
— erittäin innostuneesti	10
— melko innostuneesti	38
— tavanomaisesti	44
— melko vastahakoisesti	6
— erittäin vastahakoisesti	1
Yhteensä 100	

Pääosa (96%) haastatteluista tehtiin haastateltavan asunnossa tai työhuoneessa. Joskus haastattelu jouduttiin tekemään mm. ulkona työn ääressä tai puhelimesa. Runsas puolet (59%) haastatteluista tapahtui kahden kesken haastattelijan ja haastateltavan välillä ja vajaa puolet (41%) haastatteluista oli sellaisia, joissa oli läsnä yksi tai useampi muu henkilö.

23. Tulosten laskenta

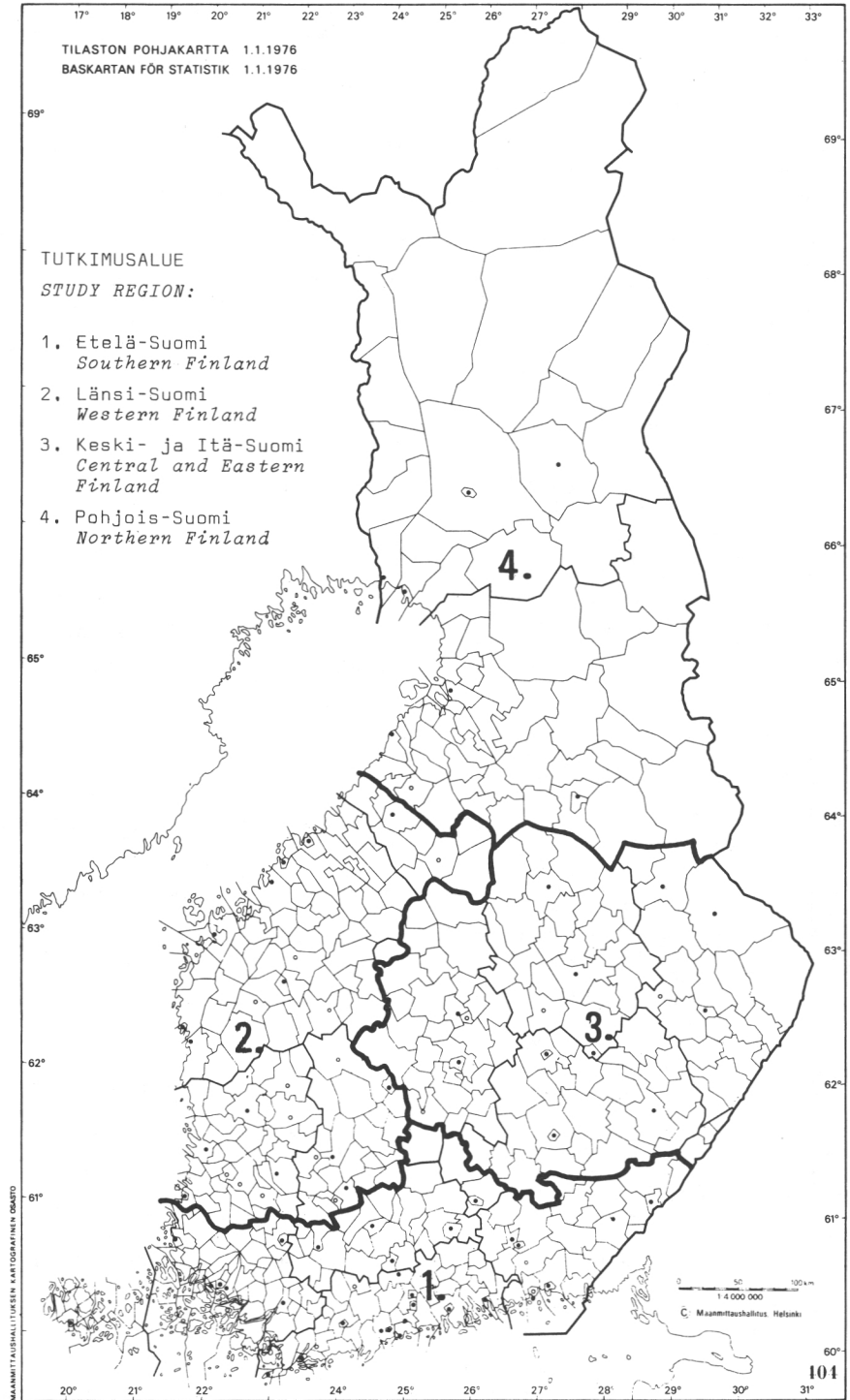
Haastattelulomakkeet tarkastettiin välittömästi niiden saavuttua tutkimuslaitokseen. Tutkimuksen aineis-

1) Hakkuupoistumatutkimuksen haastattelujen yhteydessä kerättiin lisäksi Matti U u s i t a l o n johdolla metsänomistajien omatoimisten metsänhoito- ja perusparannustöiden sekä näihin töihin käytetyn oman työpanoksen määriä koskevia tietoja.

tosta muodostettiin kaikkiaan 73 muuttujaa. Koodaus-
työ, johon sisältyi myös haastateltavien eri kysymyksiin
esittämien perustelujen ja huomautusten kerääminen,

kesti 12 työkuukautta.

Kun tiedot oli koodattu ja lävistetty reikäkortteille,
laskettiin muuttujien painottamattomat prosenttijakau-

Kuva 2. Tutkimusalueet.
Figure 2. Study regions.

mat erikseen maan etelä- ja pohjoispuoliskoa edustavista aineistoista. Kysymyksessä olivat alustavat tietokoneajot, joiden avulla saatiin yleiskuva muuttujien jakumista, käytettyjen luokitusten käyttökelpoisuudesta ja puuttuvien tietojen määrästä. Näiden ajojen sekä tehtyjen tarkistusajojen perusteella oli myös mahdollista havaita koodauksessa ja lävistyksessä tehtyjä virheitä, jotka korjattiin. Ennen tulosten laskentaa suoritettiin useita muuttujia koskevia muunnoksia käyttökelpoisten luokitusten aikaansaamiseksi sekä yhdistettiin maan etelä- ja pohjoispuoliskoa edustavat aineistot.

Tulosten laskenta suoritettiin ristiintaulukointia käyttäen. Luokitteluvina taustamuuttujina käytettiin tutkimusaluetta, omistajaryhmää, tilan tuotantasuuntaa ja metsälökkoa.

Tutkimusalueita muodostettiin neljä piirimetsälautakuntien toiminta-alueita yhdistämällä (kuva 2). Kolme ensimmäistä tutkimusaluetta muodostavat maan eteläpuoliskon ja neljäs tutkimusalue maan pohjoispuoliskon:

Etelä-Suomi	Ahvenanmaa sekä Helsingin, Lounais-Suomen, Uudenmaan, Hämeen, Itä-Hämeen ja Etelä-Karjalan piirimetsälautakuntien alueet.
Länsi-Suomi	Satakunnan, Pirkka-Hämeen, Etelä-Pohjanmaan, Vaasan ja Keski-Pohjanmaan piirimetsälautakuntien alueet.
Keski- ja Itä-Suomi	Etelä-Savon, Itä-Savon, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Keski-Suomen piirimetsälautakuntien alueet.
Pohjois-Suomi	Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan, Koillis-Suomen ja Lapin piirimetsälautakuntien alueet.

Omistajaryhmiä muodostettaessa metsänomistajat luokiteltiin ammatin perusteella maanviljelijöihin ja eimaanviljelijöihin eli metsätilanomistajiin. Lisäksi metsätilanomistajat jaettiin kolmeen yhteiskuntaluokkaan (sosiaaliryhmään) seuraavasti: työväestöön kuuluvat, toimihenkilöt ja johtavassa asemassa olevat henkilöt. Sekä tutkimusalueet että omistajaryhmät muodostettiin samalla tavalla kuin vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksessa (Järveläinen 1974 s. 31—32, 38—39).

Tuotantosuunnan mukaan tilat jaettiin neljään luokkaan. Luokittelu perustui omistajan omaan arvioon tilan pääasiallisesta käyttötarkoituksesta haastatteluhetkellä. Vastausvaihtoehtoina olivat maatalouden harjoittaminen, tasapuolisesti maa- ja metsätalouden harjoittaminen, metsätalouden harjoittaminen sekä jokin muu käyttötarkoitus kuten esimerkiksi virkistyskäyttö tai pelkkä asuminen. *Metsälökoon* mukaan muodostettiin useita luokituksia, joista käytetään lähinnä kolmijakoa pieniin (5—19 ha), keskikokoisiin (20—49 ha) ja suuriin (50 ha tai enemmän) metsälöihin. Luokittelu perustui kuntien verotoimistoista saatuun ja tutkimustiloilla tarkistettuihin metsämaan alaa koskeviin tietoihin.

Taulukossa 1 esitetään havaintoyksiköiden jakautuminen tulosten laskennassa käytettäviin ryhmiin. Tulokset laskettiin kolme toisistaan hieman poikkeavaa havaintoyksiköiden joukkoa käyttäen. Menettely aiheutui siitä, että haastattelun kohteena ei aina ollut tilan omistaja, eikä siten nimenomaan omistajaa kuvaavia tietoja saatu kaikilta tutkimuksen kohteena olevilta tiloilta. Hakkuupoistumatutkimuksessa tarvittavat tiedot saatiin nimittäin eräissä tapauksissa parhaiten joltakin muulta henkilöltä, esimerkiksi paikalliselta metsämattmieheltä, eikä mahdollisesti tutkimuskunnan ul-

kopuolella asuvaa tilan omistajaa yritetty tällaisessa tapauksessa aina tavoittaa.

Tutkimusaineistosta laskettiin *taustaryhmittäin omistajien lukumääriin ja metsämaan alaan perustuvia prosenttijakamia sekä eräitä keskiarvotietoja*. Havaintojen painottaminen oli tarpeen, koska otos poimittiin vaihtelevin poimintatodennäköisyyksin. Poimintatodennäköisyydet vaihtelivat tiloittain siten, että yksittäisen tilan todennäköisyys tulla poimituksi otokseen oli suoraan verrannollinen ao. tilan kokonaisalaan (R_i s k a ym. 1978).

Lukumääräjakamia laskettaessa painokertoimina käytettiin toteutuneiden poimintatodennäköisyyksien käänteisarvoja. Havainnot kerrottiin tiloittain kokonaisalan käänteisarvolla. Havaintoarvona käytettiin yk-köstä, jos havainto kuului luokkaan, jonka määrä haluttiin estimoida, ja nollassa, jos havainto ei tähän luokkaan kuulunut. Esimerkiksi lukumäärä (F) luokassa k estimoititiin seuraavasti:

$$(1) \hat{F}_k = \sum_j (\alpha_j^k / a_j) / \sum_j (1/a_j)$$

m = otostilojen lukumäärä, joilta saatiin tiedot
j = tilan indeksi
a = tilan kokonaisala

$$\alpha_j^k = \begin{cases} 1, & \text{jos otostila tai sen omistaja kuuluu luokkaan k} \\ 0, & \text{jos otostila tai sen omistaja ei kuulu luokkaan k} \end{cases}$$

Muuttujan y keskiarvon (\bar{y}) estimaatti luokassa k saatiin seuraavasti:

$$(2) \hat{Y}_k = \sum_j (y_j / a_j) / \sum_j (1/a_j)$$

Metsämaan alaan perustuvia prosenttijakamia laskettaessa havaintoarvot kerrottiin tiloittain metsämaan alan ja kokonaisalan suhteella. Luokan k osuus metsämaan alasta (F^*) estimoititiin seuraavasti:

$$(3) \hat{F}_k^* = \sum_j \alpha_j^k (x_j / a_j) / \sum_j (x_j / a_j)$$

x = tilan metsämaan ala

Tulokset esitetään tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnittain ja metsälökoluokittain laskettuina prosenttijakamina ja keskiarvotietoina. Pääosa tuloksista esitetään liitetaulukoissa. Tutkimuksen tekstiosassa käsitellään ainoastaan *koko maata koskevia ja eräitä tärkeimpiä taustaryhmittäisiä eroja kuvaavia tuloksia*. Aluksi tarkastellaan yksityismetsätalouden rakennetta kuvaavia metsänomistaja- ja tilakoh-taisia taustatietoja. Tämän jälkeen käsitellään metsätalouden tilakoh-taisia suunnittelua sekä metsätaloudellista koulutusta ja muuta neuvontaa koskevat tulokset. Lopuksi esitetään tietoja, jotka kuvailevat metsänomistajien mielipiteitä yksityismetsälain valvonnasta ja metsänomistajan oikeusturvasta.

Maan eteläpuoliskoa koskevat alustavat tulokset on julkaistu jo aikaisemmin (Järveläinen 1976, 1977 a ja b, Reunala 1977).

24. Tulosten luotettavuus

Tutkimuksen tulokset edustavat vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittäviä yksityistiloja ja niiden omistajia maan eteläpuoliskossa vuonna 1975 ja maan pohjoispuoliskossa vuonna 1976. Tuloksiin sisältyvä kokonaisvirhe, samoin kuin sen osatekijät otantavirhe ja mittausvirhe, vaihtelevat todennäköisesti huomattavastikin tutkimustuloksesta riippuen.

Likimääräisen kuvan saamiseksi otoksesta lasketun estimaattien tilastollisesta tarkkuudesta esitetään seuraavassa muutamia otoskokoja vastaavat 95 prosentin luottamusvälit tapauksessa, jossa otoksesta laskettu prosenttiluku on 50. Luottamusvälejä määritettäessä on oletettu, että kysymyksessä on yksinkertainen satunnaisotanta¹⁾.

	Otoksen koko, kpl					
	100	200	500	1000	2000	3000
95 prosentin	39,5	42,8	45,5	46,9	47,8	48,2
luottamusväli	60,5	57,2	54,5	53,1	52,2	51,8

1) Luottamusväli on laskettu käyttäen hyväksi normaaliaprosimaation kaavaa (Cochran 1963 s. 57). Kun tässä tutkimuksessa on kysymys kaksiasteisesta otannasta, luottamusväli ovat todennäköisesti esitettyjä jossakin määrin suuremmat. Toisaalta on huomattava, että jos otoksesta laskettu prosenttiosuus on suurempi tai pienempi kuin 50, muodostuvat luottamusväli esitetyistä jossakin määrin pienemmiksi ja lisäksi epäsymmetrisiksi.

3. TAUSTATIETOJA YKSITYISMETSÄTALOUSTESTA

31. Metsänomistaja

311. Asuinkuntatyypit ja tilalla asuminen

Neljä viidestä (80 %) metsänomistajasta *asui vakinaisesti maaseudulla* ja yksi viidestä (20 %) kaupungissa tai kauppalassa (taulukko 2). Kaupungissa tai kauppalassa asuminen oli keskimääräistä yleisempää maan eteläpuoliskossa sekä metsätilanomistajien, virkistyskäytössä olevien tilojen omistajien ja yleensä pieniä metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa.

Pääosa (71 %) metsänomistajista *asui vakinaisesti tilallaan*. Metsänomistajia, jotka asuivat tilallaan vain osan vuodesta, oli 7 %. Noin joka viides (22 %) metsänomistaja ei käyttänyt tilaansa lainkaan asumistarkoituksiin (taulukko 2).

Tilalla asumisen yleisyys ei vaihdellut merkittävästi alueittain. Sen sijaan maanviljelijät asuivat tilalla selvästi yleisemmin kuin

Tutkimuksen tulokset saattavat olla eräissä tapauksissa harhaisia sen vuoksi, että omistajaa ei aina haastateltu ja siten omistajaa koskevia tietoja ei saatu kaikilta tutkimuksen kohteena olleilta tiloilta. Näin oli asiantuntijain erityisen usein metsätilanomistajien kohdalla. Omistajan sosio-ekonomista taustaa kuvaavat tiedot puuttuvat 69:ltä ja mielipidetiedot 93:lta tilalta (ks. taulukko 1). Sen sijaan kato oli tutkimuksessa pieni (34 kpl), eikä se aiheuta merkittävää harhaisuutta otoksesta lasketuihin tuloksiin.

Mittausvirheen suuruus vaihtelee todennäköisesti huomattavastikin kysymyksittäin. Haastattelijoiden arvioiden mukaan virhettä on saattanut syntyä keskimääräistä enemmän metsänomistajien mielipiteitä mitattaessa. Erityisiä vaikeuksia esiintyi mm. yksityismetsälain valvontaa ja metsänomistajan oikeusturvaa koskevien kysymysten ymmärtämisessä. Lisäksi haastatteluohjeissa ilmenneet puutteet esimerkiksi tilan omistajan ammattia ja tilan omistussuhdetta koskevista kysymyksistä vaikeuttivat kerättyjen tietojen koodausta ja saattavat siten heikentää tietojen käyttökelpoisuutta maan eteläpuoliskoa edustavassa aineistossa. Maan pohjoispuoliskon haastatteluja varten ohjeet voitiin täsmentää ja käyttää muutoinkin hyväksi maan eteläpuoliskossa tehdyissä haastatteluissa saatuja kokemuksia.

Tutkimuksen tuloksia esitettäessä niitä verrataan muita tietolähteitä käyttäen kerättyyn aineistoon. Mm. yleisen maatalouslaskennan ja aikaisemmin suoritettujen metsänomistajatutkimusten tuloksia voidaan tässä tarkoituksessa käyttää hyväksi. Tärkeimpinä vertailutietoina ovat vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksen tulokset (Järveläinen 1974). Vertailua vaikeuttaa tässä tapauksessa kuitenkin se, että vuoden 1971 tutkimus kohdistui ainoastaan maalaiskuntien alueella sijaitseviin yksityistiloihin.

metsätilanomistajat; maanviljelijöistä 87 % mutta metsätilanomistajista ainoastaan vajaa puolet eli 45 % asui vakinaisesti tilallaan. Erityisen harvinaista tilalla asuminen oli toimihenkilöihin kuuluvien ja johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien keskuudessa, joista vain noin joka neljäs asui vakinaisesti tilallaan (vrt. Järveläinen 1974 s. 45—47, myös Reunala 1972 s. 37).

Lähes kaikki metsänomistajat, jotka käyttivät tilaansa pääasiallisesti maatalouden tai tasapuolisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, asuivat vakinaisesti tilallaan. Sen sijaan ainoastaan noin joka kolmas (35 %) metsänomistaja, joka käytti tilaansa pääasiallisesti metsätalouden harjoittamiseen, piti tilaa vakinaisena asuntonaan. Vakainainen asuminen oli keskimääräistä harvinaisempaa (46 %) myös sellaisten metsänomistajien keskuudessa, jotka käyttivät tilaansa pääasiallisesti virkistystarkoituksiin

tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin, vaikka osa muihin tarkoituksiin käytetyistä tiloista oli ”pelkkiä” asunto-tiloja. Virkistystarkoituksiin käytetyille tiloille oli ominaista, että omistaja piti niitä asuntonaan vain osan vuodesta.

Metsälökoluokittaiset tulokset osoittavat, että vakinainen asuminen tilalla oli keskimääräistä harvinaisempaa pieniä metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa.

312. Ammatti ja yhteiskuntaluokka

Metsänomistajat jaettiin *ammatin* perusteella kahteen omistajaryhmään, maanviljelijöihin ja ei-maanviljelijöihin eli metsätilanomistajiin. Maanviljelijöitä oli 63 % metsänomistajien lukumäärästä ja he omistivat 69 % yksityisten henkilöiden omistuksessa olevasta metsämaan alasta (taulukot 3 ja 4). Vuonna 1971 maanviljelijöiden osuus lukumäärästä oli 77 % ja metsämaan alasta 79 % (Järveläinen 1974 s. 42, 61). Näyttää siis ilmeiseltä, että tiloja ja niihin kuuluvaa metsämaata on 1970-luvun alkupuoliskolla siirtynyt huomattavassa määrässä maanviljelijöiltä metsätilanomistajien omistukseen¹⁾.

Metsätilanomistajien osuus sekä lukumäärästä että metsämaan alasta oli maan pohjoispuoliskossa suurempi kuin maan eteläpuoliskossa (kuva 3)²⁾ Maan pohjoispuoliskossa 49 % metsänomistajista oli metsätilanomistajia ja heidän omistuksessaan oli 39 % yksityistilojen metsämaan alasta. Vastaavat osuudet maan eteläpuoliskossa olivat 34 % ja 28 %. Maanviljelijöiden osuus sekä lukumäärästä että metsämaan alasta oli keskimääräistä suurempi maan länsi-, keski- ja itäosissa.

1) Vuotta 1971 ja vuosia 1975 ja 1976 koskevat tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, sillä vuonna 1971 tutkimus kohdistui ainoastaan maalaiskuntien alueella sijaitseviin yksityismetsälöihin ja niiden omistajiin. Jos oletetaan, että metsätilanomistajat omistivat vuonna 1971 60 % kaupunkien ja kauppaloiden alueella sijaitsevien tilojen lukumäärästä ja 50 % niiden metsämaan alasta, saadaan tulokseksi, että vuoden 1971 jälkeen vuosittain keskimäärin runsas kaksi prosenttia yksityismetsälöiden lukumäärästä ja vajaa kaksi prosenttia niiden metsämaan alasta on siirtynyt maanviljelijöiltä metsätilanomistajille. Maanviljelijöiden omistuksessa oleva metsämaan ala on siten pienentynyt omistusrakenteen muutoksen seurauksena vuosittain keskimäärin noin 200 000 ha:lla. Tämä muutos on tapahtunut pääosin perinnön ja sukulaiskauppojen välityksellä (Järveläinen 1974 s. 47—48, Reunala 1974 s. 30—32).

Metsänomistajien jakautuminen omistajaryhmiin vaihteli myös tilan tuotantosuunnan ja metsälökoon mukaan. Pääosa maatalouteen sekä tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuvista tiloista oli maanviljelijöiden omistuksessa. Metsätilanomistajat omistivat sen sijaan enemmistön pääasiallisesti metsätalouden harjoittamiseen sekä virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytetyistä tiloista. Myös pieniä metsälöitä käsittävistä tiloista huomattava osa eli lähes puolet oli metsätilanomistajien omistuksessa.

Tässä yhteydessä on korostettava, että raja maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien välillä on liukuva ja luonteeltaan sopimukseenvarainen (Hanneli 1976 s. 111, Reunala 1977 s. 19—20, Uusitalo 1977). Osa maanviljelijöistä tekee runsaastikin tilan ulkopuolisia sivuansiotöitä ja osa metsätilanomistajista harjoittaa edelleen maataloustuotantoa. Lisäksi vajaa viidesosa metsänomistajista on eläkeläisiä, joiden jako omistajaryhmiin tehtiin tässä tutkimuksessa entisen ammatin perusteella³⁾.

Metsätilanomistajat jaettiin tutkimuksessa kolmeen *yhteiskuntaluokkaan* (taulukot 5 ja 6). Työväestöön kuului 63 %, toimihenkilöihin 15 % ja johtavassa asemassa oleviin 23 % kaikista metsätilanomistajista. Vastaavat osuudet metsämaan alasta olivat 55 %, 14 % ja 31 %. Yksityistilojen koko metsämaan alasta työväestö omisti 17 %, toimihenkilöt 5 % ja johtavassa asemassa olevat 10 % (taulukko 4). Työväestöön kuuluvien osuus oli keskimääräistä suurempi maan pohjoispuoliskossa ja pieniä metsälöitä omistavien metsätilanomistajien keskuudessa, ja johtavassa asemassa olevien osuus vas-

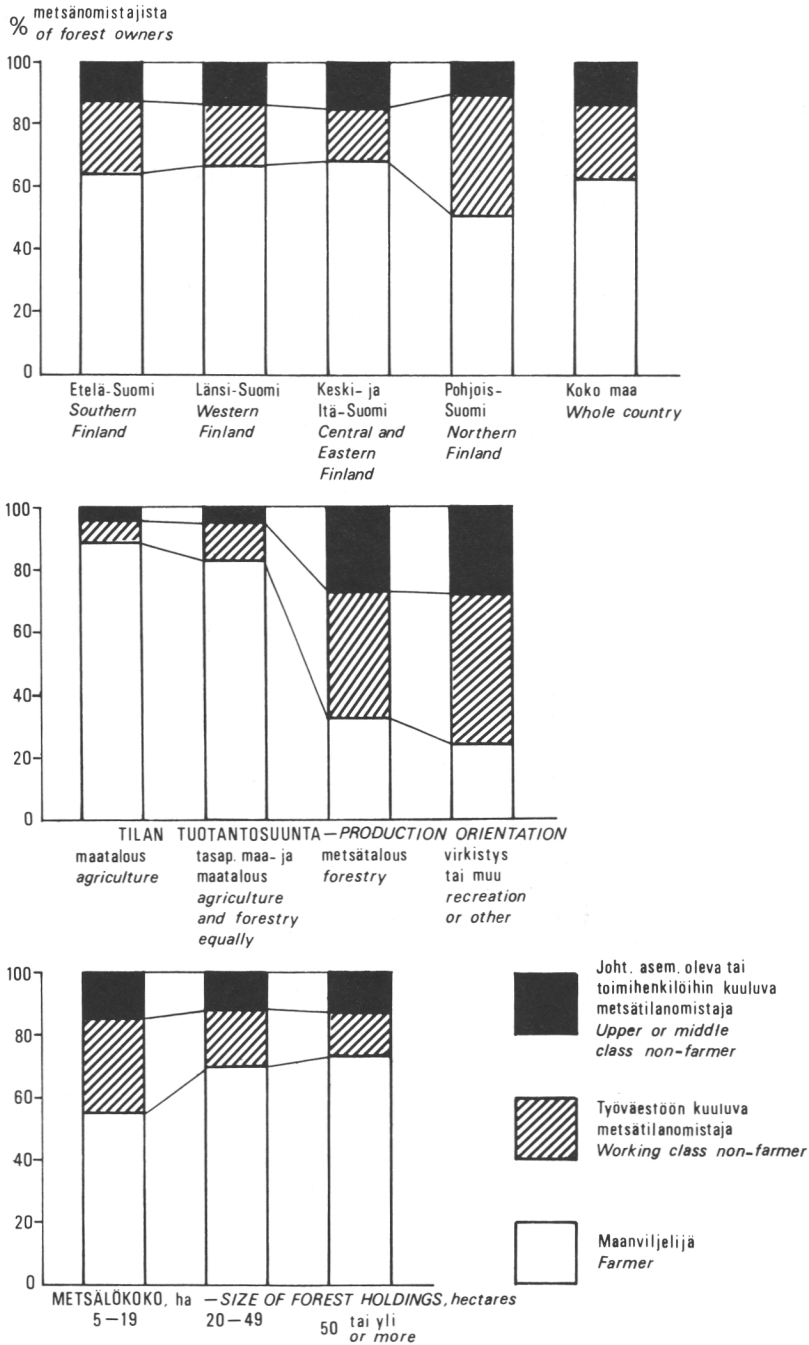
2) Havaittuja eroja selittää hieman se, että tiedot kerättiin maan eteläpuoliskossa vuonna 1975 ja maan pohjoispuoliskossa vuonna 1976.

3) Tämän tutkimuksen sekä vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksen mukaan vajaa viidesosa (18 %) maanviljelijä-metsänomistajista teki vuosittain vähintään 3 kuukautta tilan ulkopuolisia sivuansiotöitä. Maataloustuotantoa harjoitti tämän tutkimuksen mukaan runsas viidesosa (22 %) metsätilanomistajista. Vuonna 1971 vielä lähes puolet (45 %) metsätilanomistajista huolehti itse kokonaan tai osittain viljelmän hoitamisesta (Järveläinen 1974 s. 56—57).

Tämän tutkimuksen mukaan vajaa viidesosa (17 %) metsänomistajista oli eläkeläisiä. Tällöin ei kuitenkaan ole otettu huomioon perikuntien ja kuolinpesien omistajia. Eläkeläisten osuus oli keskimääräistä suurempi maan pohjoispuoliskossa (30 %) sekä muuhun tarkoitukseen kuten pelkkään asumiseen käytettyjen tilojen omistajien keskuudessa (44 %).

taavasti maan eteläpuoliskossa ja suuria metsälöitä omistavien metsätilanomistajien keskuudessa. Tulokset ovat samansuuntaisia.

vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksessa saatujen tulosten kanssa (Järveläinen 1974 s. 52—53, 62).

Kuva 3. Metsänomistajien jakautuminen omistajaryhmiin tutkimusalueittain, tilan tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoiluokittain.

Figure 3. The distribution of the forest owners according to the ownership categories, by study regions, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

Metsänomistajien keski-ikä oli 53 vuotta. Joka kolmas metsänomistaja oli vähintään 60-vuotias ja joka kymmenes vähintään 70-vuotias. Alle 40-vuotiaita oli vajaa viidesosa metsänomistajista (taulukko 7). Vuonna 1971 metsänomistajien keski-ikä oli 51 vuotta (Järveläinen 1974 s. 59—61).

Metsänomistajien keski-ikä vaihteli lähinnä omistajaryhmittäin ja tuotantosuunnaltaan erilaisilla tiloilla. Maanviljelijät olivat iäkkäämpiä kuin metsätilanomistajat; maanviljelijöillä keski-ikä oli 54 vuotta ja metsätilanomistajilla 50 vuotta. Maanviljelijöistä oli vähintään 60-vuotiaita runsas kolmasosa ja metsätilanomistajista noin neljäsosa.

Maatalouteen suuntautuvien tilojen omistajat olivat iältään keskimääräistä hieman nuorempia, heidän keski-ikänsä oli 50 vuotta (vrt. Honkanen ym. 1973 s. 89). Tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen sekä pääasiallisesti metsätalouteen suuntautuneiden tilojen omistajien keski-ikä oli 53 vuotta ja virkistykseen tai muuhun tarkoitukseen käytettyjen tilojen omistajien keski-ikä 56 vuotta. Jo aikaisemmin (s. 14, alaviitta 3) todettiin, että muuhun tarkoitukseen kuten pelkkään asumiseen käytettyjen tilojen omistajista huomattava osa oli eläkeläisiä.

Metsänomistajista oli naispuolisia 17 %. Naispuolisten metsänomistajien osuus oli keskimääräistä suurempi mm. metsätilanomistajien, virkistykseen tai muuhun tarkoitukseen käytettyjen tilojen omistajien ja pieniä metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa (vrt. Järveläinen 1974 s. 60—61, Reunala 1972 s. 38). Vuoden 1969 yleisen maatalouslaskennan mukaan viljelijöistä oli naispuolisia 13 %. Tämän tutkimuksen mukaan vastaava osuus maanviljelijä-metsänomistajista oli 14 %.

32. Tila

321. Omistusolot

Tilat jakautuivat omistusmuodon mukaan seuraavasti:

	% tiloista B = 301
Omistaa tilan yksin tai yhdessä perheenjäsenen kanssa	85
Tila on perikunnan tai kuolinpesän hallinnassa	12
Henkilöyhtymä	3
Yhteensä	100

Pääosa tiloista oli yhden omistajan tai perheenjäsenen yhteisessä omistuksessa. Perikuntien tai kuolinpesien hallinnassa oli noin joka kymmenes tila. Yhtymämuotoinen omistus oli tutkimuksen mukaan harvinaista, sitä esiintyi keskimääräistä hieman enemmän maan pohjoispuoliskossa sekä metsätilanomistajien ja pääasiallisesti metsätalouteen suuntautuneiden tilojen omistajien keskuudessa.

Tila oli ollut saman omistajan hallinnassa keskimäärin 18 vuotta. Huomattava osa (41 %) tiloista oli ollut saman omistajan hallinnassa 20 vuotta tai kauemmin. Hallintajan pituus vaihteli merkittävästi ainoastaan omistajaryhmittäin. Maanviljelijöillä keskimääräinen hallinta-aika oli 19 vuotta ja metsätilanomistajilla selvästi lyhyempi eli 15 vuotta. Maanviljelijöiden tiloista lähes puolet (47 %) ja metsätilanomistajien tiloista kolmasosa (33 %) oli ollut saman omistajan hallinnassa 20 vuotta tai kauemmin. Hallintajan keskimääräistä pituutta koskevat tulokset ovat samat kuin vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksen vastaavat tulokset (Järveläinen 1974 s. 48—49).

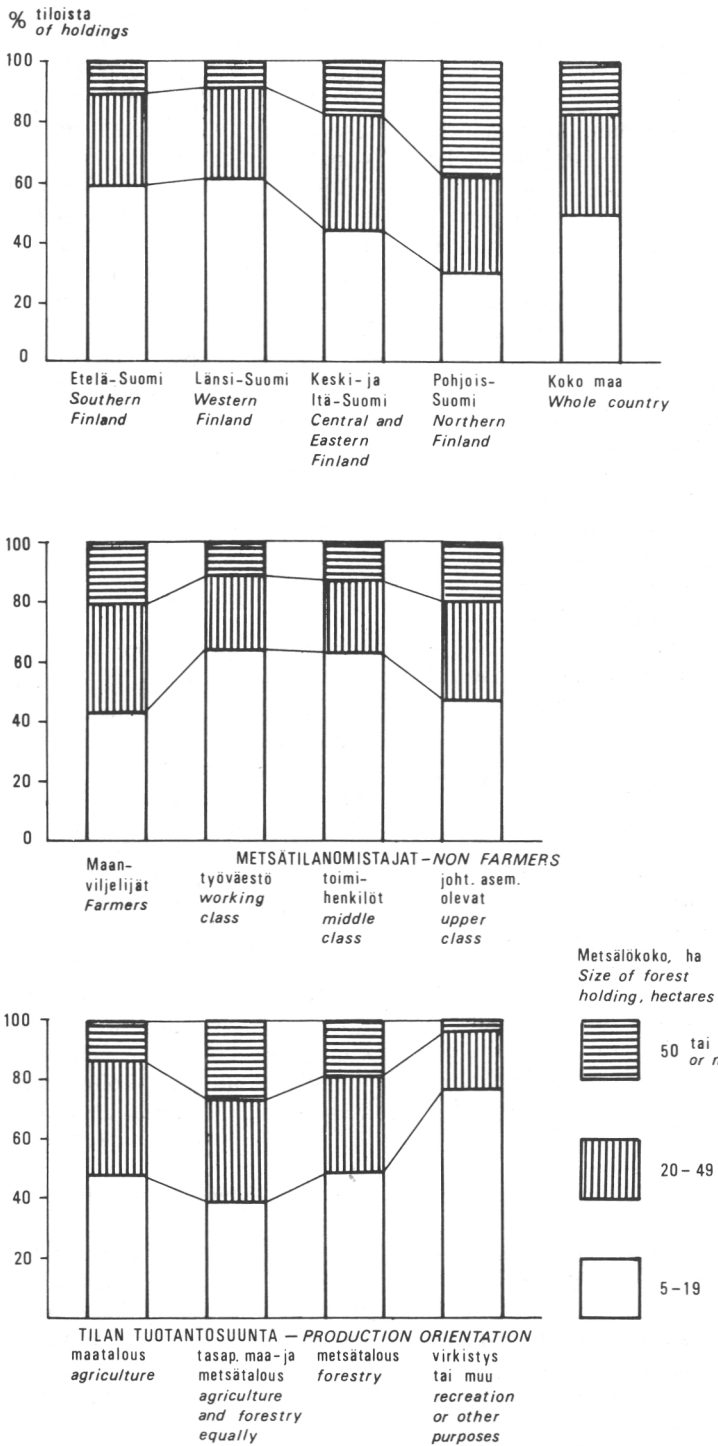
322. Metsälö

Keskimääräinen metsämaan ala vähintään viisi hehtaaria metsämaata käsittävillä yksityistiloilla oli 33 hehtaaria¹⁾. Noin puolet metsälöistä oli pieniä (5—19 ha), kolmasosa keskikokoisia (20—49 ha) ja noin viidesosa suuria (50 ha tai enemmän). Metsämaan pinta-alan jakautuminen metsälökokoluokkiin oli päinvastainen. Pieniin metsälöihin kuului noin viidesosa, keskisuuriin noin kolmasosa ja suuriin noin puolet yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta (taulukot 8 ja 9).

Metsälöiden keskikoko ja metsälö rakenne vaihtelivat huomattavasti taustaryhmittäin (kuva 4). Metsälöiden keskikoko suureni ja

1) Vuoden 1971 tutkimuksen mukaan yksityismetsälöiden keskikoko oli 36 hehtaaria metsämaata (Järveläinen 1974 s. 52—53). Vuoden 1971 tutkimuksessa eivät olleet mukana kaupunkien ja kauppaloiden alueella sijaitsevat keskimääräistä hieman pienemmät yksityismetsälöt.

Vuoden 1969 yleisen maatalouslaskennan tietojen perusteella saadaan vähintään viisi hehtaaria metsämaata käsittävien yksityismetsälöiden keskimääräiseksi metsämaan alaksi (veroluokat I—IV) 33 hehtaaria. Tällöin on oletettu, että veroluokan V (kitumaa) osuus veroluokkiin I—V kuuluvasta metsäalasta yksityismetsissä on 12 % (Kuusela 1972 s. 94).

Kuva 4. Tilojen jakautuminen metsälökokoluokkiin tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin ja tilan tuotantosuunnan mukaan.

Figure 4. The distribution of the holdings according to the size classes of forest holdings, by study regions, ownership categories and production orientation in the holding.

suurten metsälöiden osuus kasvoi itään ja pohjoiseen siirryttäessä. Maanviljelijöiden metsälöt olivat keskimäärin suurempia kuin metsätilanomistajien metsälöt; maanviljelijöiden tiloilla oli metsämaata keskimäärin 35 hehtaaria ja metsätilanomistajien tiloilla 28 hehtaaria (vrt. Järveläinen 1974 s. 52—53, Reunala 1972 s. 35, Seppälä 1974 s. 15—16). Niinpä myös metsälörakenteessa ilmeni omistajaryhmittäisiä eroja; vajaa viidesosa (15 %) maanviljelijöiden metsälöistä mutta kolmasosa (33 %) metsätilanomistajien metsälöistä oli aivan pieniä, 5—9 hehtaaria metsämaata käsittäviä.

Metsälöiden keskikoko oli maatalouteen suuntautuneilla tiloilla 29 hehtaaria, tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneilla tiloilla 41 hehtaaria ja pääasiallisesti metsätalouteen suuntautuneilla tiloilla 34 hehtaaria. Virkistykseen tai muihin maatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytetyillä tiloilla metsämaata oli keskimäärin 17 hehtaaria. Virkistykseen tai muihin tarkoituksiin käytetyistä tiloista lähes puolet (45 %) oli aivan pieniä, 5—9 hehtaaria metsämaata käsittäviä.

Noin joka kymmenes (8 %) metsänomistaja omisti metsää myös muualla kuin tutkimuksen kohteena olevalla tilalla. Metsän omistaminen myös muualla oli keskimääräistä yleisempää maan keski- ja itäosissa, toimihenkilöihin kuuluvien ja johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien keskuudessa sekä pääasiallisesti metsätalouden harjoittamiseen käytettyjen tilojen omistajien keskuudessa. *Osuus yhteismetsään* oli 4 %:lla yksityistiloista. Maan pohjoispuoliskossa osuus yhteismetsään kuului joka kymmenenteen tilaan (vrt. Järveläinen 1974 s. 55).

323. Viljelmä

Keskimääräinen *peltoala* vähintään viisi hehtaaria metsämaata käsittävillä yksityistiloilla oli 7 hehtaaria. Myös viljelmäkoko ja viljelmärakenne vaihtelivat taustaryhmittäin mutta eräissä suhteissa metsälökoon vaihtelusta poikkeavalla tavalla (taulukko 10).

Keskimääräinen *peltoala* ja suurten viljelmien osuus pienenevät itään ja pohjoiseen siirryttäessä. Keskimääräinen *peltoala* oli maanviljelijöiden tiloilla noin kolme kertaa suurempi kuin metsätilanomistajien tiloilla ja maatalouteen tai tasapuolisesti maa- ja

metsätalouteen suuntautuneilla tiloilla 3—4 kertaa suurempi kuin pääasiallisesti metsätalouteen sekä virkistykseen tai muihin maatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytetyillä tiloilla. Keskimääräinen *peltoala* kasvoi metsälökoon suurettessa.

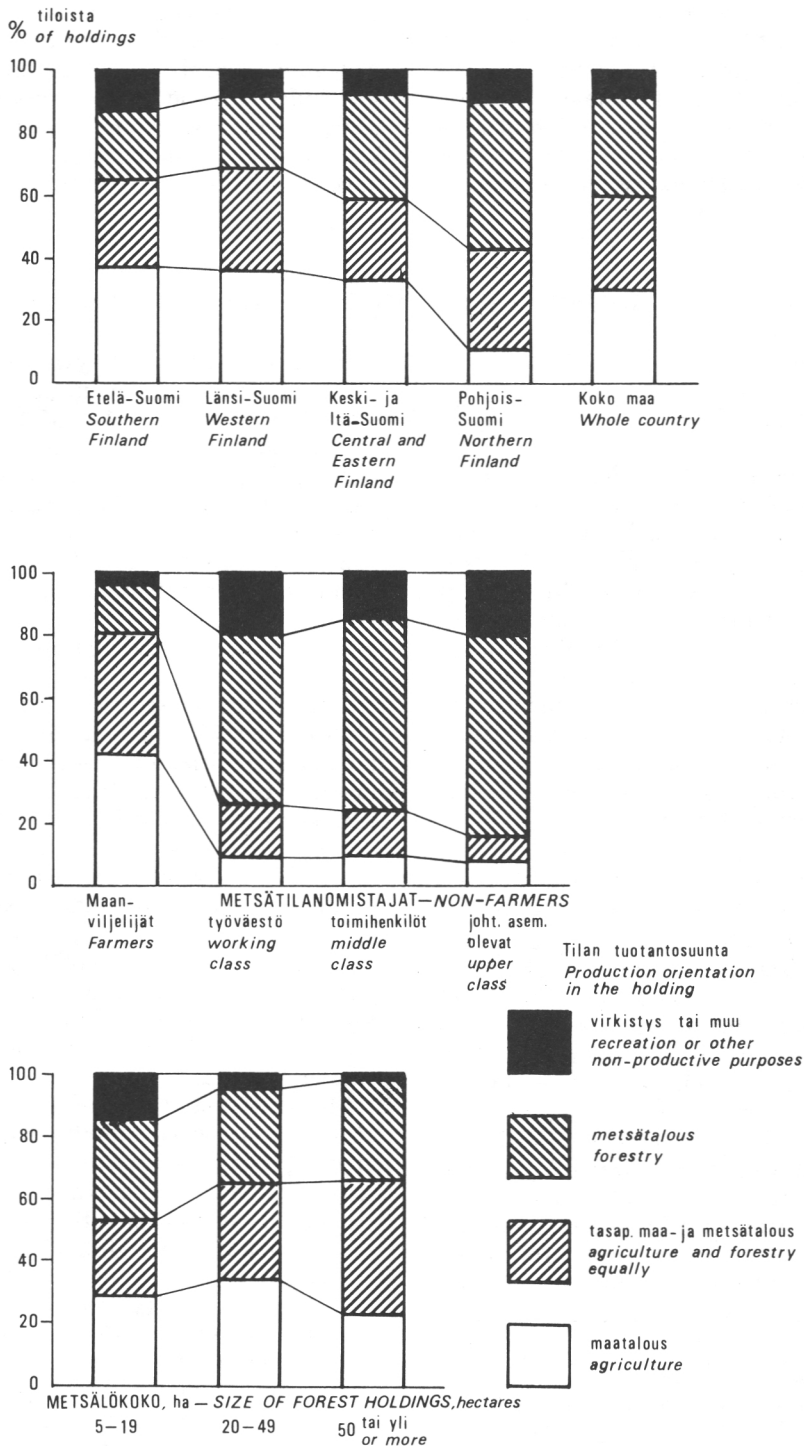
Tiloja, joihin *ei kuulunut peltoa lainkaan*, oli 16 %. Vuonna 1971 vastaava osuus oli 10 % (Järveläinen 1974 s. 56). Näitä ns. puhtaita metsälöitä oli keskimääräistä huomattavasti enemmän metsätilanomistajilla (29 %) ja henkilöillä, jotka käyttivät tilaansa pääasiallisesti metsätalouden harjoittamiseen (43 %). Lähes puolet metsätilanomistajien tiloista ja yli puolet pääasiallisesti metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneista tiloista oli sellaisia, joissa ei ollut peltoa lainkaan tai joissa *peltoala* jäi alle kahden hehtaarin.

324. Tuotantosuunta

Vajaa kolmasosa (30 %) tiloista oli pääasiallisesti *maatalouden* harjoittamiseen suuntautuneita, vajaa kolmasosa (30 %) tasapuolisesti *maa- ja metsätalouden* harjoittamiseen suuntautuneita ja samoin vajaa kolmasosa (31 %) pääasiallisesti *metsätalouden* harjoittamiseen suuntautuneita. *Virkistykseen tai muihin* maatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettiin noin joka kymmenettä (9 %) tilaa (taulukko 11). Yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta kuului maatalouteen suuntautuneille tiloille noin neljäsosa (27 %), tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneille tiloille runsas kolmasosa (37 %), metsätalouteen suuntautuneille tiloille noin kolmasosa (32 %) ja virkistykseen tai muihin tarkoituksiin käytetyille tiloille vain vähäinen osa (5 %) (taulukko 12).

Maatalouteen suuntautuneet tilat olivat keskimääräistä yleisempiä maan eteläpuoliskossa (kuva 5). Tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneita tiloja esiintyi melko yleisesti kaikilla tutkimusalueilla. Metsätalouteen suuntautuneet tilat olivat keskimääräistä yleisempiä maan pohjoispuoliskossa sekä maan keski- ja itäosissa.

Pääosa (80 %) maanviljelijöiden tiloista oli maatalouteen tai tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneita. Sen sijaan enemmistö (58 %) metsätilanomistajien tiloista oli pääasiallisesti metsätalouteen suuntautuneita. Sitäpaitsi noin joka viidettä

Kuva 5. Tilan pääasiallinen tuotantosuunta tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin ja metsälökokoluokittain.
Figure 5. The holdings' production orientations, by study regions, ownership categories and size classes of forest holdings.

(19 %) metsätilanomistajien hallinnassa olevaa tilaa käytettiin virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin.

Edellä esitetyt tulokset vastaavat pääosin vuoden 1971 metsänomistajatutkimuksessa saatuja tuloksia (J ä r v e l ä i n e n 1974 s. 69—70). Tässä tutkimuksessa tasapuolisesti

maa- ja metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneiden tilojen osuus oli kuitenkin pienempi ja virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen tilojen osuus jonkin verran suurempi kuin vastaavat osuudet vuoden 1971 tutkimuksessa.

4. TILAKOHTAINEN SUUNNITTELU JA METSÄTALOUELLINEN NEUVONTA

41. Tilakohtainen suunnittelu

411. Suunnittelun yleisyys

Voimassa olevia *metsälö- tai metsätaloussuunnitelmia* oli 6 %:lla vähintään viisi hehtaaria metsämaata käsittävien yksityistilojen lukumäärästä ja 11 %:lla niiden koko metsämaan alasta (taulukko 13)¹⁾. Metsälö- ja metsätaloussuunnitelmat olivat suurin piirtein yhtä yleisiä. Yli puolet (55 %) suunnitelmista oli laadittu piirimetsälautakuntien toimesta, runsas kolmasosa (38 %) metsänhoitoyhdistysten toimesta ja ainoastaan vähäinen osa (7 %) muiden kuten metsätoimistojen, yksityisten metsäammattimiesten tai metsäylioppilaiden toimesta.

Suunnittelu oli maan eteläpuoliskossa yleisempää kuin maan pohjoispuoliskossa (kuva 6). Keskimääräistä yleisempää suunnittelu oli myös johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien metsälöissä sekä tasapuolisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneilla ja yleensä suuria metsälöitä käsittävillä tiloilla. Erityisen harvinaista suunnittelu oli työväestöön kuuluvien metsätilanomistajien metsälöissä sekä virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytetyillä ja yleensä pieniä metsälöitä käsittävillä tiloilla.

Noin joka kymmenes (9 %) metsänomistaja *aikoi teettää suunnitelman* ”varmasti tai luultavasti” lähivuosien aikana. Nämä met-

sänomistajat omistivat yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta runsaan kymmenesosan (13 %) (taulukko 14). Metsänomistajia, joiden tilalla oli voimassa oleva metsälö- tai metsätaloussuunnitelma tai jotka aikoivat teettää suunnitelman lähivuosien aikana, oli siten 15 % kaikista metsänomistajista ja heidän omistuksessaan oli 24 % yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta.

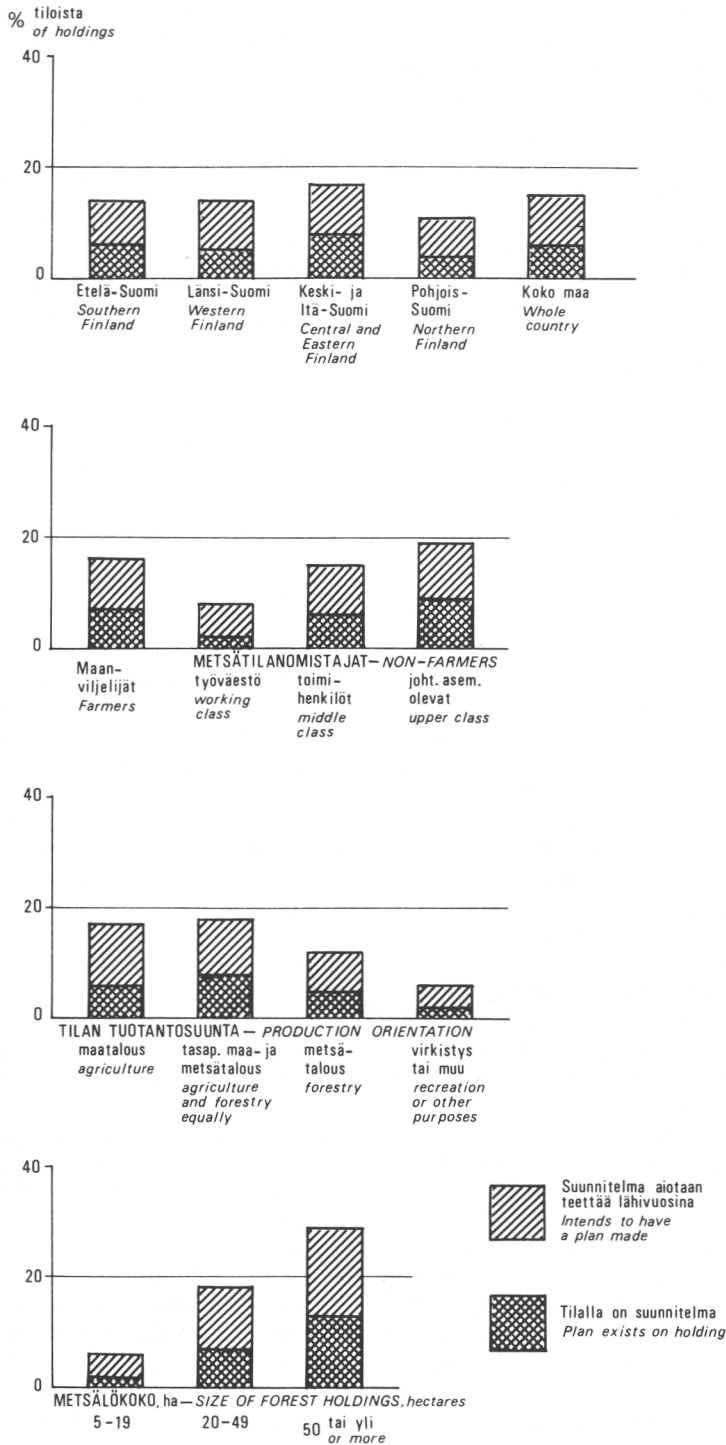
412. Suunnitelmien noudattaminen

Noin kaksi kolmasosaa (64 %) voimassa olevista metsälö- ja metsätaloussuunnitelmista oli sellaisia, joita omistajan käsityksen mukaan oli voitu *noudattaa tarkasti* ja noin yksi kolmasosa sellaisia, joita oli voitu *noudattaa vain osaksi* (31 %) tai *ei juuri lainkaan* (5 %) (taulukko 15). Tulokset ovat yhtäpitäviä vuoden 1971 tutkimuksessa saatujen vastaavien tulosten kanssa (J ä r v e l ä i n e n 1974 s. 146—147). Suunnitelmia, joita ei oltu voitu noudattaa tarkasti, oli keskimääräistä enemmän maatalouteen suuntautuneilla ja yleensä pieniä metsälöitä käsittävillä tiloilla.

Metsänomistajilta tiedusteltiin myös, mikä vuoksi laadittua suunnitelmaa ei oltu voitu noudattaa tarkasti. Tärkeimmät syyt olivat metsänomistajien mukaan seuraavat:

- Rahan tarve on pakottanut hakkaamaan enemmän kuin suunnitelmassa on edellytetty.
- On haluttu säästää metsää.
- Puun hintojen ja yleensä menekkiolojen vaihtelut ovat vaikuttaneet hakkuumääriin ja hakkuiden ajoitukseen suunnitelmasta poikkeavalla tavalla.
- Työvoiman puute on tuottanut vaikeuksia suunnitelman noudattamisessa.
- Luonnontuhot (esim. myrskytuhot) ovat vieneet pohjan suunnitelmalta.
- Maa-alueiden pakkolunastus tai tilan

1) Vuoden 1971 tutkimuksen mukaan metsälö- tai metsätaloussuunnitelmia oli 14 %:lla yksityistiloista (J ä r v e l ä i n e n 1974 s. 147). On todennäköistä, että tähän osuuteen sisältyy osittain ns. hankekohtaisia suunnitelmia ja myös suunnitelmia, jotka eivät olleet voimassa enää haastatteluajankohtana. Vuosina 1975 ja 1976 suoritetuissa haastatteluissa sen sijaan kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että mukaan otetaan vain haastatteluajankohtana voimassa olevat metsälö- tai metsätaloussuunnitelmat.

Kuva 6. Metsälö- ja metsätaloussuunnitelmien yleisyys sekä metsänomistajien osuus, jotka aikovat teettää suunnitelman lähivuosina tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tilan tuotantosuunnan mukaan ja metsälökoluokittain.

Figure 6. The occurrence of forestry plans and the proportion of the forest owners who intend to have a plan made in the near future, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

joutuminen kaavoitetulle alueelle on esittänyt suunnitelman noudattamisen.

- Omistajan mielestä suunnitelmassa ehdotetut toimenpiteet eivät ole olleet oikeita.

413. Suunnittelua estäneet tekijät

Metsänomistajilta, joiden tilalla ei ollut voimassa olevaa metsälö- tai metsätalous-suunnitelmaa, tiedusteltiin niitä syitä, joiden vuoksi suunnitelmaa ei ollut teetetty. Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

	% metsänomistajista
B = 302	
Suunnitelmasta ei ole annettu tietoja riittävästi	21
Suunnitelma on liian kallis.	4
Suunnitelmasta olisi tuskin hyötyä	36
Suunnitelma rajoittaa omistajan päätösvaltaa	4
Ammattimiehillä ei ole ollut aikaa	4
Jokin muu syy	37

Noin joka kolmas metsänomistaja katsoi, että suunnitelmasta olisi tuskin ollut hyötyä, ja noin joka viides metsänomistaja piti esteenä suunnitelman laatimiselle sitä, ettei suunnitelmasta ole annettu riittävästi tietoja. Ainoastaan vähäinen osa metsänomistajista mainitsi esteeksi sen, että suunnitelma rajoittaisi omistajan päätösvaltaa tai että suunnitelman teettäminen olisi kustannuksiltaan liian kallis.

Epäily suunnitelman hyödyllisyydestä mainittiin suunnittelua estäneeksi tekijäksi keskimääräistä useammin maan etelä- ja länsiosissa ja suunnitelmaa koskevien tietojen puute maan pohjoisosassa. Noin joka kymmenes suuren metsälön omistava henkilö katsoi, että suunnitelman laatiminen on estynyt, koska metsäammattimiehillä ei ole ollut aikaa.

Muita syitä esittivät tavanomaista useammin metsätilanomistajat sekä virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen ja yleensä pieniä metsälöitä käsittävien tilojen omistajat. Muita syitä olivat seuraavat:

- Tilan metsäalan pienuus; toisinaan kysymyksessä vain asuntoalue.
- Tilan omistusolot; tila perikunnan hallinnassa, jakotoimitus kesken, omistaja aikoo luopua tilasta lähiaikoina tai tila on ollut nykyisen omistajan hallinnassa

vasta vähän aikaa.

- Omistaja on vanha tai sairas, asuu toisella paikkakunnalla tai ulkomailla. Omistaja haluaa itse suunnitella.
- Ei tarvitse suunnitelmaa, koska käyttää tarvittaessa hyväksi ammattimiesten ja metsänhoitoyhdistysten tarjoamia palveluja, koska hankekohtaiset suunnitelmat riittävät tai koska on itse metsäammattimies.
- Työvoiman puute, keskittyminen maatalouteen, ei kontaktia metsäammattimiehiin jne.
- Osalla tiloista, joilla ei ollut voimassa olevaa suunnitelmaa, suunnitelma oli tilattu, tekeillä tai entinen suunnitelma oli mennyt juuri umpeen.

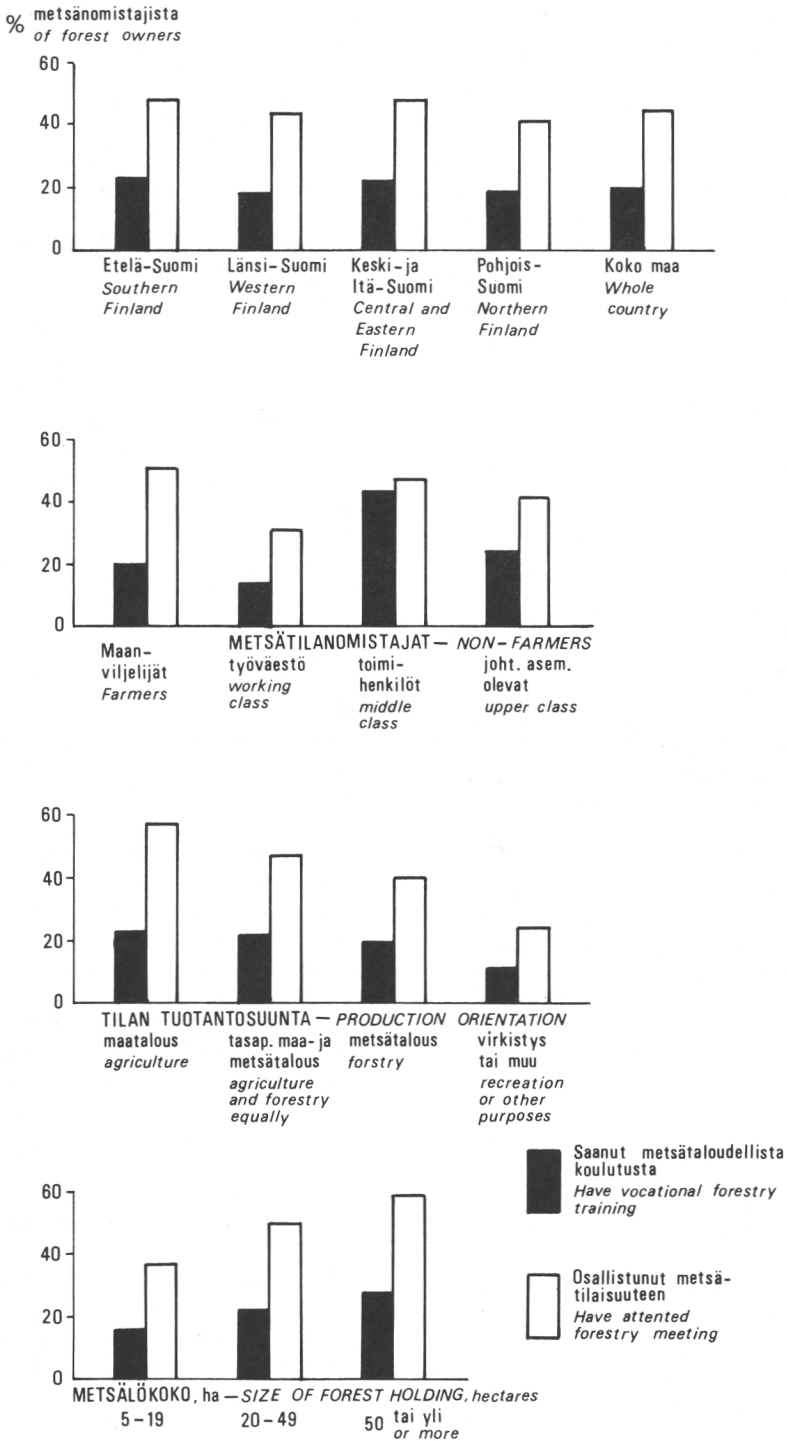
42. Metsätaloudellinen neuvonta

421. Koulutuksen yleisyys

Joka viides (20 %) metsänomistaja oli saanut jotakin metsätaloudellista koulutusta ja noin neljäsosa (26 %) yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta oli koulutusta saaneiden metsänomistajien hallinnassa (taulukko 16).

Koulutusta saaneiden metsänomistajien osuus oli maan etelä-, keski- ja itäosissa hie- man suurempi kuin maan länsi- ja pohjois- osissa (kuva 7). Keskimääräistä yleisempää metsätaloudellinen koulutus oli toimihenkilöihin kuuluvien ja johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien sekä yleensä suuria metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa ja keskimääräistä harvinaisempaa työväestöön kuuluvien metsätilanomistajien sekä virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen tilojen omistajien ja yleensä pieniä metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa (vrt. Järveläinen 1974 s. 140—143).

Metsänomistajat olivat saaneet metsätaloudellista koulutusta useimmiten 1—2 päivän metsäkurseilla (6 %), 1—2 viikon metsäkurseilla (4 %), maatalousopistoissa (5 %) ja kansalaiskoulussa (3 %). Koulutuksen luonne vaihteli taustaryhmittäin. Osallistuminen 1—2 päivän metsäkurseille ja metsätaloudellisen koulutuksen saaminen maatalousopistoissa oli keskimääräistä yleisempää maan eteläpuoliskossa ja maanviljelijöiden keskuudessa. Osallistuminen 1—2 viikon metsäkurseille ja metsätaloudellisen koulu-

Kuva 7. Metsätaloudellinen koulutus ja osallistuminen metsätilaisuuksiin tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tilan tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

Figure 7. The vocational forestry training and attendance at forestry meetings, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

tuksen saaminen kansalaiskoulussa oli keskimääräistä hieman yleisempää maan pohjoispuoliskossa ja metsätilanomistajien keskuudessa. 2—3 kuukauden metsätaloukskurssin suorittaminen oli yleisintä maan keski- ja itäosissa. Metsäopiston käyneitä ja yliopistollista metsäkoulutusta saaneita oli lähinnä vain toimihenkilöihin kuuluvien ja johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien keskuudessa. Erityisesti osallistuminen metsäkurseille yleistyi metsälökoon kasvaessa.

422. Osallistuminen metsätilaisuuksiin

Vajaa puolet (45 %) metsänomistajista oli osallistunut johonkin metsätilaisuuteen. Tällaisten metsänomistajien hallinnassa oli hieman yli puolet (55 %) yksityismetsälöiden koko metsämaan alasta (taulukko 17)¹⁾.

Osallistuminen metsätilaisuuksiin oli maan eteläpuoliskossa hieman yleisempää kuin maan pohjoispuoliskossa ja maanviljelijöiden keskuudessa selvästi yleisempää kuin metsätilanomistajien keskuudessa (kuva 7). Maanviljelijöistä noin puolet (51 %) mutta metsätilanomistajista ainoastaan noin joka kolmas (35 %) oli osallistunut johonkin metsätilaisuuteen (vrt. Järveläinen 1974 s. 137—139, myös Reunala ja Tikkanen 1972 s. 22—24, Tikkanen 1977 s. 95). Osallistuminen metsätilaisuuksiin vaihteli lisäksi tilan tuotantosuunnan ja metsälökoon mukaan. Se oli keskimääräistä yleisempää maatalouteen ja tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneiden tilojen omistajien sekä yleensä suuria metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa. Suurin osa virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen tilojen omistajista sekä yleensä pieniä metsälöitä omistavista henkilöistä ei sen sijaan ollut lainkaan osallistunut metsätilaisuuksiin.

Metsätilaisuuksissa käyneistä metsänomistajista kolmasosa (33 %) oli viimeksi osallistunut esitelmätilaisuuteen ja samoin kolmasosa (34 %) metsäpäiville tai metsäretkeilyihin. Muut olivat osallistuneet metsänhoitoyhdistysten kokouksiin (15 %), leimaus- tai muihin metsäkilpailuihin (13 %) tai mui-

hin tilaisuuksiin kuten metsätalousoalueen, yhteismetsän, kunnan metsälautakunnan tai piirimetsälautakunnan kokouksiin (5 %). Tilaisuuden luonne vaihteli lähinnä metsälökokoluokittain. Metsäpäiville ja metsäretkeilyihin sekä metsänhoitoyhdistysten kokouksiin olivat osallistuneet muita useammin suuria metsälöitä omistavat henkilöt ja leimaus- ym. metsäkilpailuihin pieniä metsälöitä omistavat henkilöt. Esitelmätilaisuuksissa käyneiden osuus metsätilaisuuksiin osallistuneista oli sen sijaan suurin piirtein sama kaikissa metsälökokoluokissa.

423. Sopivimmat tietolähteet

Metsänomistajilta kysyttiin haastattelussa, mitä tietolähteitä he pitävät itselleen sopivina metsäasioissa. Useasta eri vaihtoehdosta haastateltavia pyydettiin nimeämään kolme itselleen parhaiten sopivaa tietolähdettä.

Metsäammattimiehen antama henkilökohtainen neuvonta oli metsänomistajien keskuudessa selvästi suosituin vaihtoehto; joka kolmas (33 %) metsänomistaja piti henkilökohtaista neuvontaa parhaiten sopivana tietolähteenä (kuva 8) (vrt. Varvola ym. 1976 s. 59—60). Sopivimpana tietolähteenä pidettiin keskimääräistä useammin myös esitelmätilaisuuksia (12 %), metsäretkeilyjä (9 %) ja 1—2 päivän metsäkurseja (8 %). Toiseksi ja kolmanneksi sopivimpina eli toissijaisina ja täydentävinä tietolähteinä saivat metsäomistajilta kannatusta jo edellä mainittujen lisäksi erityisesti ammattilehdet, televisio ja radio, postitse lähetettävät opaskirjat ja esitteet sekä metsätaloudelliset kilpailut. Vähiten sopivina tietolähteinä metsänomistajat pitivät 1—2 viikon ja erityisesti vielä pitempiä, 1—2 kuukauden metsäkurseja (taulukko 18).

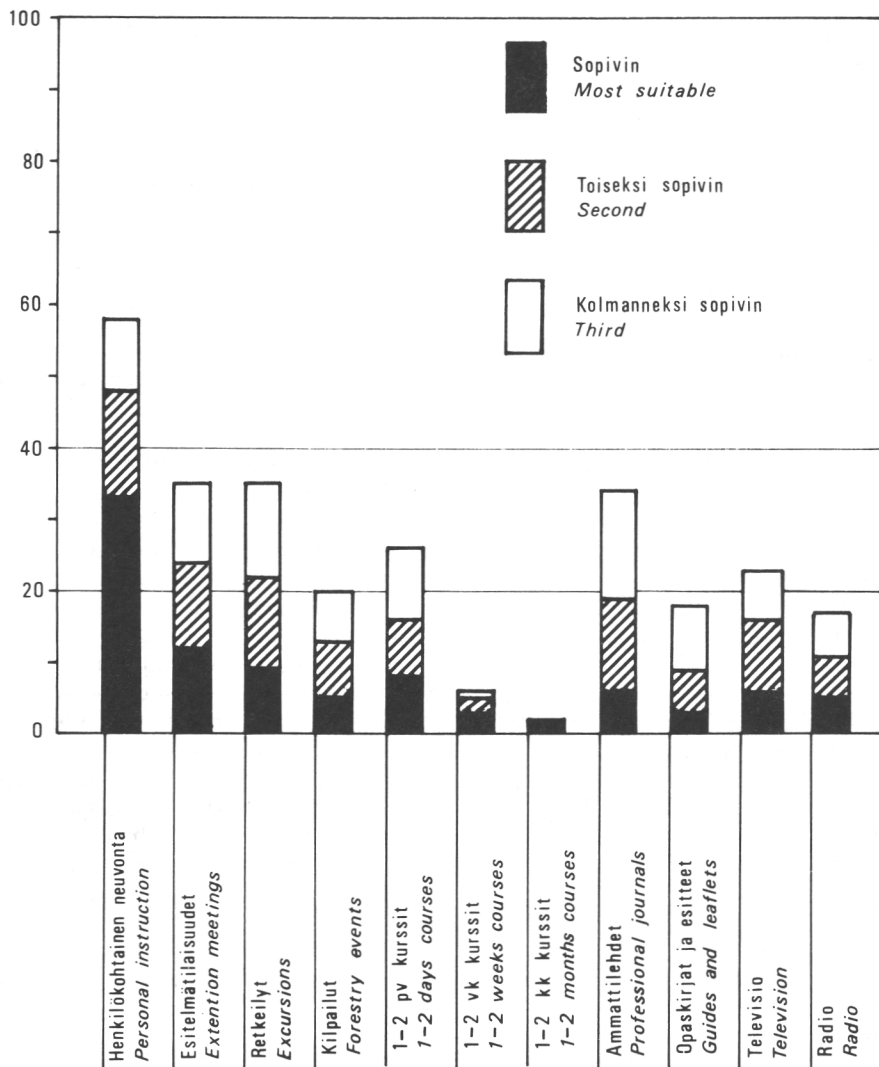
Eri tietolähteiden suosio vaihteli jossakin määrin taustaryhmittäin (taulukko 19). Henkilökohtaista neuvontaa pidettiin sopivana tietolähteenä erityisen usein mm. johtavassa asemassa olevien metsätilanomistajien ja yleensä suuria metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa. Esitelmätilaisuuksia, 1—2 päivän metsäkurseja ja leimaus- ym. metsäkilpailuja pidettiin sopivana tietolähteenä keskimääräistä useammin maan eteläpuoliskossa, maanviljelijöiden keskuudessa sekä maatalouteen ja tasapuolisesti maa- ja metsätalouteen suuntautuneilla tiloilla. Met-

1) Metsätilaisuudella tarkoitetaan kaikkia sellaisia valistus-, neuvonta- ym. tilaisuuksia, joiden keskeisenä sisältönä on ollut metsäasioiden käsittely.

säretkeilyt ja ammattilehdet saivat kannatusta erityisesti suuria metsälöitä omistavilta henkilöiltä. Televisio, radio sekä postitse lähetettävät opaskirjat ja esitteet nähtiin sopivana tietolähteenä keskimääräistä useammin mm. maan pohjoispuoliskossa, metsäti-

lanomistajien keskuudessa, virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytetyillä tiloilla ja yleensä pieniä metsälöitä omistavien henkilöiden keskuudessa.

% metsänomistajista
of forest owners

Kuva 8. Metsänomistajien mielipiteet tietolähteiden sopivuudesta.

Figure 8. The forest owners' opinions concerning the suitability of the information sources.

51. Lain valvonnan tehokkuus ja oikeudenmukaisuus

Pääosa (77 %) metsänomistajista oli sitä mieltä, että *yksityismetsälain valvonta on ollut riittävän tehokasta*. Joka kymmenes (11 %) metsänomistaja katsoi, että lain valvontaa olisi nykyisestäään tehostettava. Yhtä suuri osuus (12 %) metsänomistajista ei osannut sanoa mielipidettään tähän kysymykseen (taulukko 20).

Metsänomistajia, joiden mielestä yksityismetsälain valvontaa olisi tehostettava, oli maan eteläpuoliskossa hieman enemmän kuin maan pohjoispuoliskossa ja metsätilanomistajien keskuudessa hieman enemmän kuin maanviljelijöiden keskuudessa. Noin joka viides virkistystarkoituksiin käytettyjen tilojen omistajista katsoi, että lain valvontaa olisi tehostettava.

Pääosa (77 %) metsänomistajista oli myös sitä mieltä, että *yksityismetsälain valvonta on ollut oikeudenmukaista ja tasapuolista*¹⁾. Ainoastaan vajaa kymmenesosa (7 %) metsänomistajista katsoi, että lain valvonnassa on esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta. Vajaa viidesosa (16 %) metsänomistajista ei osannut sanoa mielipidettään lain valvonnan oikeudenmukaisuutta koskevaan kysymykseen (taulukko 20).

Yksityismetsälain valvonnan oikeudenmukaisuutta koskevat mielipiteet eivät juuri vaihdelleet taustaryhmittäin. Sellaisten metsänomistajien osuus, joiden mielestä lain valvonnassa on esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta, oli kuitenkin keskimääräistä hieman suurempi maan eteläosassa, metsätilanomistajien keskuudessa sekä virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen tilojen omistajien keskuudessa.

Epäoikeudenmukaisuus yksityismetsälain valvonnassa on metsänomistajien mielestä ilmennyt seuraavasti:

— Lain valvonta on ollut erilaista eri omistajaryhmien metsissä; ”keinottelijat”, ”metsätrokarit”, ”kaupunkilaiset” jne. ovat saaneet hakata vapaammin ja hävittää metsiä. Myöskään yhtiöiden ja sääti-

öiden hakkuita ei ole valvottu tehokkaasti.

— Lain valvonta on ollut riippuvaista tilakoosta ja metsänomistajan yhteiskunnallisesta asemasta; isot tilat ovat päässeet helpommalla kuin pienet tilat ja tutut sekä määräävässä asemassa olevat ovat saaneet toimia vapaammin.

— Piirimetsälautakuntien harjoittama ”pakkovalta” ja metsäammattimiesten omavaltaisuus esimerkiksi avohakkuiden teossa on aiheuttanut epäoikeudenmukaisuutta. Lain valvonta on vaihdellut metsäammattimiehen mukaan ja lain valvontaa harjoittaneet henkilöt ovat myös pyrkineet ostamaan metsiä.

— Epäoikeudenmukaisuutta on aiheutunut metsänomistajien mielestä myös siitä, että nykyinen omistaja on joutunut vastamaan edellisen omistajan tekemistä virheistä.

52. Metsänomistajan oikeusturva ja siinä koetut puutteet

Haastateltavilta kysyttiin myös, onko metsänomistajan oikeusturva Suomessa riittävä vai olisiko sitä nykyisestäään parannettava. Kun useat vastaajat olivat epä tietoisia oikeusturvakäsitteen sisällöstä, pyrittiin sitä selventämään lisähuomautuksin. Todettiin, että kysymys on siitä, miten hyvin haastateltavan mielestä metsänomistajan metsänsä käyttöä koskevat oikeudet on lakisääteisesti turvattu ja miten hyvin metsänomistaja pystyy nämä oikeudet käytännössä turvaamaan.

Enemmistö (59 %) metsänomistajista oli sitä mieltä, että *metsänomistajan oikeusturva on riittävä* ja noin kolmasosa (30 %) katsoi, että *metsänomistajan oikeusturva olisi parannettava*. Joka kymmenes (11 %) metsänomistaja ei osannut sanoa mielipidettään tähän kysymykseen (taulukko 21)²⁾. Sellaisten metsänomistajien osuus, joiden mielestä oikeusturva olisi parannettava, oli keskimääräistä suurempi maan eteläosassa, maatalouteen ja tasapuolisesti maa- ja metsäta-

1) Vuonna 1974 suoritetun kyselytutkimuksen mukaan 85 % yksityismetsäin hallinnon luottamushenkilöistä katsoi, että yksityismetsälain valvonta on ollut oikeudenmukaista (Järveläinen 1975 s. 42—43).

2) Vuonna 1974 suoritetun kyselytutkimuksen mukaan noin puolet (52 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivista luottamushenkilöistä piti metsänomistajan oikeusturvaan hyvänä tai tyydyttävänä (Järveläinen 1975 s. 43).

louteen suuntautuneilla tiloilla ja yleensä suuria metsälöitä käsittävillä tiloilla.

Pahimpia puutteita oikeusturvassa ovat metsänomistajien mielestä seuraavat seikat:

- Metsänomistajalla itsellään ei ole riittävästi ratkaisuvallata; metsäjärjestöt ja metsäammattimiehet ”holhoavat” liikaa. Metsänomistajan mielipidettä pitäisi kuunnella enemmän esimerkiksi leimuksissa ja suunnittelussa. Ei edes kotitarvepuuta saa ottaa ilman metsäammattimiehen leimausta.
- Maa-alueita suunnitellaan yhteiskunnan käyttöön maanomistajan tietämättä, neuvottelematta etukäteen. Virkistys- ja luonnonsuojelualuesuunnitelmat, rakennuskaavat, allashankkeet jne. aiheuttavat epävarmuutta ja rajoittavat maanomistajan oikeuksia. Jokamiehen oikeudet olisi tarkoin rajattava; nykyisin retkeilijät, joulukuusivarkaajat, moottori- ja kelkkailijat, armeijan yksiköt jne. turme-

levat luontoa.

- Korvaukset pakkolunastetuista alueista viipyvät ja ovat yleensä liian pienet. Myöskään hirvivahinkoja tai tehtaiden aiheuttamia myrkkyyvahinkoja ei riittävästi korvata.
- Metsän siirtyminen ei-maanviljelijöiden omistukseen koetaan oikeusturvaa heikentäväksi tekijäksi samoin kuin se, että maatilojen lisäämään hankintaa ei ole riittävässä määrin turvattu. Toisaalta oikeusturvaa heikentävänä pidetään myös ei-maanviljelijöiden metsämaan hankintaa koskevia rajoituksia.
- Muita oikeusturvaa heikentäviä seikkoja ovat metsänomistajien mielestä mm. liian korkea verotus ja mahdollinen siirtyminen myyntituloverotukseen, uusi puutavaran mittaussjärjestelmä eli pystymittaus, ”sosialisoinnin uhka” sekä se, että metsänomistajat eivät pysty riittävästi vaikuttamaan puun hintoihin.

6. TIETOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖKELPOISUUS

Tutkimuksessa kokeiltiin metsäntutkimuslaitoksessa kehitetyn metsälöötökseen perustuvan uuden tietojärjestelmän soveltuvuutta yksityismetsätaloutta koskevan omistaja- ja tilakohtaisen havaintoaineiston tuottamiseen. Kokeilu osoitti, että tietojärjestelmän avulla on mahdollista kerätä monipuolisia omistaja- ja tilakohtaisia tietoja. Tietojärjestelmän hyväksikäyttö yksityismetsätalouteen kohdistuvassa tutkimustoiminnassa tarjoaisi erityisesti seuraavia etuja:

- 1) Käytettävissä on koko yksityistä metsänomistajakuntaa edustava otos.
 - 2) Tietojärjestelmä mahdollistaa jatkuvan havaintoaineiston tuotannon eli sen avulla voidaan seurata metsänomistajien käyttäytymisessä ja yleensä yksityismetsätaloudessa tapahtuvia muutoksia.
 - 3) Tietojärjestelmä tarjoaa mahdollisuuden eri tutkimuksia varten kerättyjen havaintoaineistojen yhdistämiseen ja niiden samanaikaiseen analysointiin.
 - 4) Tietojärjestelmän käyttö vähentää aineistojen hankinnasta aiheutuvia kustannuksia ja nopeuttaa tutkimustulosten saantia erillisiin tutkimuksiin verrattuna.
- Metsälöötökseen perustuvaan tietojärjes-

telmään liittyy kuitenkin myös eräitä rajoituksia ja epäkohtia, jotka on tarpeen ottaa huomioon järjestelmää käytettäessä ja edelleen kehitettäessä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä seuraaviin seikkoihin:

- 1) Sellaisten laajojen tutkimusten kuten hakkuupoistumatutkimuksen yhteydessä voidaan kerätä vain rajoitetusti muuta tietoaineistoa, koska muutoin haastattelu muodostuu liian raskaaksi ja tietojen luotettavuus saattaa olennaisesti heiketä. Laajoja havaintoaineistoja vaativien tutkimusten aineistonkeräys olisikin suoritettava erillisinä toimenpiteinä. Suoritettu kokeilu osoitti kuitenkin, että esimerkiksi hakkuupoistumatutkimuksen yhteydessä voidaan kerätä monipuolista omistaja- ja tilakohtaista havaintoaineistoa haastattelun siitä kärsimättä. Mitään yksiselitteistä rajaa haastattelun pituudelle ei voida asettaa, vaan se on selvitetävä kussakin tapauksessa erikseen esihaastatteluun.
- 2) Tietoja ei ole aina tarkoituksenmukaista kerätä metsänomistajalta, vaan ne voidaan saada luotettavasti muulla tavoin, esimerkiksi paikalliselta metsäammatti-

mieheltä tai suoraan metsässä tapahtuvien mittauksin. Useat tärkeät omistaja- ja tilakohtaiset tiedot saadaan kuitenkin parhaiten ja eräissä tapauksissa ainoastaan metsälön omistajalta. Omistaja- ja tilakohtaiset tiedot olisikin aina pyrittävä keräämään metsälön omistajalta, vaikka omistajan haastattelu ei muutoin olisi välttämätöntä.

- 3) Metsäammattimiesten käyttäminen haastattelijoina saattaa eräissä tapauksissa vääristää haastateltavien antamia vastauksia. Haastattelijasta aiheutuvia virheitä voidaan kuitenkin vähentää haastattelumenetelmää ja -tekniikkaa koskevalla perusteellisella koulutuksella.
- 4) Metsälöötökseen perustuvan tietojärjes-

telmän käyttökelpoisuutta yksityismetsätalouteen kohdistuvassa tutkimustoiminnassa voitaisiin lisätä käyttämällä haastattelujen ja kyselyjen lisäksi myös muita aineistonkeräysmenetelmiä. Esimerkiksi metsänomistajien metsänhoidollista ja puunmyyntikäyttäytymistä koskevien keskeisten ongelmien analysointi edellyttäisi haastatteluun tai kyselyyn kerättyjen omistaja- ja tilakohtaisten tietojen lisäksi luotettavia metsälökohtaisia puuston määrää ja rakennetta kuvaavia tietoja. Tietojärjestelmää edelleen kehitettäessä aineiston keräystä olisikin pyrittävä monipuolistamaan ja tehostamaan erityisesti siten, että omistaja- ja tilakohtaisten tietojen lisäksi saadaan riittävästi luotettavia metsälökohtaisia puustotietoja.

7. YHDISTELMÄ

Tutkimuksen tehtävänä oli kokeilla metsäntutkimuslaitoksessa kehitetyn metsälöötökseen perustuvan uuden tietojärjestelmän soveltuvuutta yksityismetsätaloutta koskevan omistaja- ja tilakohtaisen havaintoaineiston tuottamiseen. Tässä tarkoituksessa kerättiin metsälöötosta ja hakkuupoistumatutkimuksen aineistonkeräysorganisaatiota hyväksikäyttäen yksityismetsätaloutta kuvaavia taustatietoja, tilakohtaista metsätalouden suunnittelua ja metsätaloudellista neuvontaa koskevia tietoja sekä yksityismetsälain valvontaa ja metsänomistajan oikeusturvaa koskevia tietoja.

Tutkimus kohdistui vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittäviin yksityistiloihin ja niiden omistajiin. Tutkimuksen aineisto kerättiin metsänomistajia henkilökohtaisesti haastatteleamalla maan eteläpuoliskossa vuonna 1975 ja maan pohjoispuoliskossa vuonna 1976. Hyväksytyjä haastatteluja tehtiin koko maassa kaikkiaan 2 897 kpl.

Kokeilu osoitti, että tietojärjestelmän avulla on mahdollista kerätä monipuolisia omistaja- ja tilakohtaisia tietoja. Tietojärjestelmän käyttökelpoisuutta yksityismetsätalouteen kohdistuvassa tutkimustoiminnassa voitaisiin kuitenkin lisätä käyttämällä haastattelujen ja kyselyjen lisäksi myös muita aineistonkeräysmenetelmiä. Järjestelmää edelleen kehitettäessä aineistonkeräystä olisi pyrittävä monipuolistamaan ja tehostamaan

erityisesti siten, että omistaja- ja tilakohtaisten tietojen lisäksi saadaan luotettavia metsälökohtaisia puustotietoja.

Tutkimuksen mukaan metsänomistajien keski-ikä oli 53 vuotta. Joka kolmas metsänomistaja oli vähintään 60-vuotias ja joka kymmenes vähintään 70-vuotias.

Metsänomistajista oli maanviljelijöitä 63 % ja metsätilanomistajia 37 %. Metsämaan alasta maanviljelijöiden omistuksessa oli 69 % ja metsätilanomistajien omistuksessa 31 %. Metsätilanomistajien osuus oli erityisen suuri maan pohjoispuoliskossa. Metsätilanomistajista kuului työväestöön 63 %, toimihenkilöihin 15 % ja johtavassa asemassa oleviin 23 %.

Keskimääräinen metsämaan ala tilaa kohden oli 33 hehtaaria. Metsälön keskiko kasvoi itään ja pohjoiseen siirryttäessä ja oli maanviljelijöillä suurempi (35 ha) kuin metsätilanomistajilla (28 ha). Noin joka kymmenes metsänomistaja omisti metsää myös muualla kuin tutkimuksen kohteena olevalla tilalla.

Vajaa kolmasosa (30 %) tiloista oli maatalouden, vajaa kolmasosa (30 %) tasapuolisesti maa- ja metsätalouden ja samoin vajaa kolmasosa (31 %) metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneita. Noin joka kymmenettä (9 %) tilaa käytettiin virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin. Pääosa (80 %) maanviljelijöiden

tiloista oli maatalouden tai tasapuolisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneita. Sen sijaan yli puolet (58 %) metsätilanomistajien tiloista oli metsätalouden harjoittamiseen suuntautuneita. Joka viidettä (19 %) metsätilanomistajien hallinnassa olevaa tilaa käytettiin virkistykseen tai muihin maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin.

Voimassa olevia metsälö- tai metsätaloussuunnitelmia oli 6 %:lla tiloista ja 11 %:lla niiden koko metsämaan alasta. Joka kymmenes (9 %) metsänomistaja aikoi teettää suunnitelman ”varmasti tai luultavasti” lähivuosien aikana. Kaksi kolmasosaa (64 %) voimassa olevista suunnitelmista oli sellaisia, joita omistajan käsityksen mukaan oli voitu noudattaa tarkasti ja ja noin yksi kolmasosa sellaisia, joita oli voitu noudattaa vain osaksi (31 %) tai ei juuri lainkaan (5 %).

Joka viides (20 %) metsänomistaja oli saanut jotakin metsätaloudellista koulutusta. Koulutusta oli saatu useimmiten 1—2 päivän metsäkurssilla (6 %), 1—2 viikon metsäkurssilla (4 %), maatalousopistoissa (5 %) ja kansalaiskoulussa (3 %).

Vajaa puolet (45 %) metsänomistajista oli osallistunut johonkin metsätilaisuuteen. Osallistuminen metsätilaisuuksiin oli maanviljelijöiden keskuudessa yleisempää kuin metsätilanomistajien keskuudessa; maanviljelijöistä noin puolet (51 %) mutta metsätilanomistajista ainoastaan noin kolmasosa (35 %) oli osallistunut johonkin metsätilaisuuteen. Suurin osa virkistykseen tai muihin

maatilatalouden ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettyjen tilojen omistajista ja yleensä pieniä metsälöitä omistavista henkilöistä ei ollut lainkaan osallistunut metsätilaisuuksiin.

Joka kolmas (33 %) metsänomistaja piti itselleen parhaiten sopivana tietolähteenä metsäasioissa metsäammattimiehen suorittamaa henkilökohtaista neuvontaa. Sopivimpana tietolähteenä pidettiin keskimääräistä useammin myös esitelmätilaisuuksia (12 %), metsäretkeilyjä (9 %) ja 1—2 päivän metsäkurssia (8 %).

Pääosa (77 %) metsänomistajista oli sitä mieltä, että yksityismetsälain valvonta on ollut riittävän tehokasta ja että lain valvonta on ollut myös oikeudenmukaista ja tasapuolista. Ainoastaan 7 % metsänomistajista katsoi, että lain valvonnassa on esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta.

Enemmistö (59 %) metsänomistajista oli sitä mieltä, että metsänomistajan oikeusturva on riittävä ja noin kolmasosa (30 %) katsoi, että metsänomistajan oikeusturvaa olisi parannettava. Pahimpina puutteina oikeusturvassa metsänomistajat pitivät sitä, että metsänomistajalla itsellään ei ole riittävästi ratkaisuvalltaa metsänsä käyttöä koskevissa asioissa, ja että maa-alueita suunnitellaan yhteiskunnan käyttöön maanomistajan tietämättä. Usein huomautettiin myös siitä, että korvaukset pakkolunastetuista alueista viipyvät ja ovat yleensä liian pienet, ja että metsää siirtyy muiden kuin maanviljelijöiden omistukseen eikä maatilojen lisämaan hankintaa ole riittävässä määrin turvattu.

KIRJALLISUUS

- COCHRAN, W.G. 1963. Sampling techniques. 413 p. John Wiley & Sons, Inc. New York.
- HAHTOLA, K. 1967. Maatilmetsätalouden yhteys taloudelliseen ja sosiaaliseen ympäristöön. Summary: Farm forestry and its socio-economic environment. *Acta For. Fenn.* 84:1—72.
- ..- 1973. The rationale of decision-making by forest owners. *Seloste: Metsänomistajien päätöksenteon perusteet. Acta For. Fenn.* 130:1—112.
- ..- & JÄRVELÄINEN, V.-P. & REUNALA, A. 1973. Metsänomistajien puunmyyntikäyttäytyminen. Summary: The timber-sales behaviour of private forest owners. *Silva Fenn.* Vol. 7(3):173—187.
- HANNELLIUS, S. 1976. Metsänomistuksen muutokset ja metsätalous. Summary: Forest ownership changes and forestry. *Silva Fenn.* Vol. 10(2):108—124.
- HONKANEN, S. & KOMONEN, A. & VAINIO-MATTILA, I. 1973. Suomen maatalous 1960—1980. Laskelmia maatalouden ja maataloustuotannon rakenteellisesta kehityksestä. Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen julkaisuja, No 14, 110 s. Helsinki.
- JÄRVELÄINEN, V.-P. 1971. Factors influencing silvicultural activity. *Seloste: Metsänhoidolliseen toimintaan vaikuttavat tekijät. Erip. Commun. Inst. For. Fenn.* 73(2):1—107.
- ..- 1974. Yksityismetsänomistajien metsätaloudellinen käyttäytyminen. Summary: Forestry behaviour of private forest owners in Finland. *Folia For.* 222:1—190.
- ..- 1975. Metsäammattimiesten ja luottamushenkilöiden mielipiteet julkisesta metsähallinnosta ja sen kehittamisestä. Summary: Forestry experts' and appointed representatives' opinions about official forestry administration and its development. *Silva Fenn.* Vol. 9(1):15—48.
- ..- 1976. Yksityismetsänomistajatutkimus 75/76. Ennakkotietoja maan eteläpuoliskosta. *Moniste* 21 s. Helsinki.
- ..- 1977a. Taustatietoja yksityismetsätaloudesta. Metsänomistajatutkimuksen tuloksia I. *Metsä ja Puu* (2):4—7.
- ..- 1977b. Metsänomistajien mielipiteitä oikeusturvasta, suunnittelusta ja neuvonnasta. Metsänomistajatutkimuksen tuloksia III. *Metsä ja Puu* (4):11—14.
- ..- 1978. Mielipiteet yksityismetsätaloudessa. Metsänomistajien ja metsäammattimiesten käsityksiä metsätaloudesta ja sen edistämisestä. Summary: Opinions in Finnish private forestry. On the opinions of the private forest owners and the forestry experts concerning forestry and its promotion. *Folia For.* 334:1—47.
- KUUSELA, K. 1972. Suomen metsävarat ja metsien omistus 1964—70 sekä niiden kehittyminen 1920—70. Summary: Forest resources and ownership in Finland 1964—70 and their development 1920—70. *Erip. Commun. Inst. For. Fenn.* 76(5):1—126.
- MATILAINEN, T. 1974. Metsänparannuksen ja metsänhoidon informaatiojärjestelmä. *IBM-katsaus* (1):17—21.
- METSÄNHAKKUIDEN tasapainottamistoimikunnan mietintö. *Komiteamietintö* 1972: B130. Helsinki 128 s.
- REUNALA, A. 1972. Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos Keski-Suomessa 1945—1970. *Moniste* 104 s. Helsinki.
- ..- 1974. Structural change of private forest ownership in Finland. *Seloste: Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos. Erip. Commun. Inst. For. Fenn.* 82(2):1—79.
- ..- 1977. Metsänomistuksen rakenne ja sen muuttuminen. Metsänomistajatutkimuksen tuloksia II. *Metsä ja Puu* (3):18—21. Helsinki.
- ..- & TIKKANEN, I. 1972. Metsätalonomistajat metsätalouden edistämistoiminnan kohteena. Summary: Non-farmers forest owners and promotion of private forestry. *Folia For.* 134:1—32.
- RIIHINEN, O. 1965. Teollistuvan yhteiskunnan alueellinen erilaistuneisuus. Summary: Regional differentiation of industrial society. *Sosiaalipoliittisen Yhdistyksen Tutkimuksia* 13. 279 s. Kuopio. Savon Sanomain Kirjapaino Oy.
- RIIHINEN, P. 1970. The forest owner and his attitudes toward forestry promotion. *Acta For. Fenn.* 109:1—46.
- RISKA, E. & SALO, E. & SEPPÄLÄ, R. 1978. Information system based on a sample of forest holdings. *Manuscript.*
- SEPPÄLÄ, R. 1974. Yksityismetsänomistajien hakkuukäyttäytyminen Suomen itäosissa. Summary: Cutting behaviour of forest owners in eastern Finland. *Folia For.* 189:1—38.
- TIKKANEN, I. 1977. Metsänomistajien tavoitteet, ammattiavun käyttö ja metsätaloudellinen koulutus. *Ihminen ja metsä: 88—97.* Helsinki.
- UUSITALO, E. 1977. Osa-aikaisen metsätyön asema ja merkitys viljelijän toimeentuloperustana. *Työteho-seura. Metsätiedotus* 268. 3 s.
- VARMOLA, R. & KÖPPÄ, T. & TAURIALA, J. 1976. Ammattitiedon leviäminen maataloudessa viljelijän ja neuvojan näkökulmasta. Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen julkaisuja, No 19, 119 s. Helsinki.

SUMMARY

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. Using the new system, information was collected to describe certain background conditions in private forestry, forestry planning on holdings, forestry instruction among owners, the forest owners' opinions concerning the supervision of the private forestry law and the legal security of the forest owner. The study concerned private forest holdings with a minimum of 5 hectares forest land. The material was gathered by interviewing the forest owners in 1975 in the southern half of the country and in 1976 in the northern half of the country. The number of approved interviews totalled 2 897.

The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information concerning the forest owners and the forest holdings in private forestry. A sample exists representing all private

forest owners in Finland and their forest holdings. With the aid of this sample it would be possible to permanently monitor the behaviour of the forest owners and the development of private forestry in general. In addition, the new system should offer the opportunity to analyse together the study materials collected for many different purposes, to decrease the costs of data gathering, and to speed up the research process compared with the separate projects.

However, the usefulness of the new information system in studies into private forestry could be increased considerably by using other data gathering methods along with interviews and questionnaires. In the future development of the system the data gathering should be intensified so that especially reliable information about the growing stock and its structure in a holding could be obtained. Many central problems connected with the forestry behaviour of private forest owners cannot be properly analysed without detailed information concerning the growing stock of the forest holdings.

TAULUKOT — TABLES

1. Havaintoyksiköiden jakautuminen tulosten laskennassa käytettäviin ryhmiin.
The distribution of the observation units according to computation groupings.

	Havaintoja, kappaletta Number of observation units		
	B=300 ¹⁾	B=301 ¹⁾	B=302 ¹⁾
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION			
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	1 934	1 876	1 857
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	503	481	477
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	609	597	588
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	822	798	792
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	963	952	947
OMISTAJARYHMÄ²⁾ - OWNERSHIP CATEGORY²⁾			
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	1 963	1 942	1 943
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	851	822	797
-työväestö - <i>working class</i>	491	478	470
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	115	109	102
-joht.asem.olevat - <i>upper class</i>	245	235	225
TUOTANTOSUUNTA²⁾ - ORIENTATION IN PRODUCTION²⁾			
Maatalous - <i>Agriculture</i>	808	801	796
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri-culture and forestry equally</i>	1 053	1 038	1 042
Metsätalous - <i>Forestry</i>	863	830	815
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	164	150	142
METSÄLÖKKÖ, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares			
5 - 19	572	561	553
20 - 49	940	920	913
50 -	1 385	1 347	1 338
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	2 897	2 828	2 804

1) Tapauksissa, joissa oli haastateltu sekä tilan omistajaa että jotakin muuta henkilöä, aiheutui puutteellisten haastatteluohteiden ja -merkintöiden vuoksi epäselvyyttä siitä, ketä haastattelulomakkeella olevat tiedot koskevat. Havaintoyksikköjoukot muodostettiin kuitenkin noudattamalla mahdollisimman tarkoin seuraavia periaatteita:

B=300 eli kaikki vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittävät yksityismetsälöt, jotka olivat haastattelun kohteena.

B=301 eli kaikki sellaiset vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittävät yksityismetsälöt, joissa sosioekonomiset taustatiedot koskevat tilan omistajaa.

B=302 eli kaikki sellaiset vähintään 5 hehtaaria metsämaata käsittävät yksityismetsälöt, joissa mielipidetiedot koskevat tilan omistajaa.

2) In cases where both the owner of the holding and some other local person were interviewed, uncertainty arose due to the imperfect interview instructions and insufficient notes from the interviewers about whom the data concerned. However the groupings of the observation units were constructed as closely as possible according to following principles:

B=300 or all private forest holdings with a minimum of 5 hectares forest land which were a subject of the interview.

B=301 or all such private forest holdings with a minimum of 5 hectares forest land where the data about the socio-economic backgrounds concern the owner of the holding.

B=302 or all such private forest holdings with a minimum of 5 hectares forest land where the opinion data concern the owner of the holding.

2) Omistajaryhmää koskeva tieto puuttui 83:lta ja tuotantosuuntaa koskeva tieto 9:ltä tilalta - The data concerning the ownership category failed in 83 cases and the data concerning the production orientation of the holding in 9 cases.

2. Metsänomistajien asuinkuntatyyppi ja tilalla asuminen tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The type of commune and farm residence of the forest owners, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding, and size classes of forest holdings.

	Asuu vakinaisesti Permanent residence			Asuu tilalla - Resides on the holding			
	maaseu- dulla in rural areas	kaupun- gissa tai kauppa- lassa in urban areas	yhteensä total	vakinaisesti perma- nently	osan vuotta only part of the year	ei lain- kaan never	yhteensä total
% metsänomistajista - of forest owners							
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION							
B = 301							
Maan eteläpuolisko - Southern half	77	23	100	72	6	22	100
-Etelä-Suomi - Southern Finland	81	19	100	72	9	19	100
-Länsi-Suomi - Western Finland	72	28	100	75	3	22	100
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	78	22	100	69	6	25	100
Maan pohjoispuolisko - Northern half	93	7	100	67	13	20	100
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY							
Maanviljelijät - Farmers	82	18	100	87	3	10	100
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	75	25	100	45	14	41	100
-työväestö - working class	78	22	100	56	13	31	100
-toimihenkilöt - middle class	79	21	100	24	17	59	100
-joht.asem.olevat - upper class	64	36	100	26	18	56	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION							
Maatalous - Agriculture	81	19	100	97	1	2	100
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	84	16	100	93	2	5	100
Metsätalous - Forestry	78	22	100	35	11	54	100
Virkistys tai muu käyttö- Recreation or other purposes	73	27	100	46	27	27	100
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares							
5 - 19	76	24	100	65	8	27	100
20 - 49	84	16	100	75	6	19	100
50 -	85	15	100	79	9	12	100
Kaikki yhteensä - Grand total	80	20	100	71	7	22	100

3. Metsänomistajien jakautuminen omistajaryhmiin tutkimusalueittain, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökoko-
luokittain.

The distribution of the forest owners according to the ownership categories, by study regions, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Maan- viljelijä <i>Farmer</i>	Metsätilanomistaja - <i>Non-Farmer</i>			yhteensä <i>total</i>	Kaikki <i>All</i>
		työväes- töön kuuluva <i>working class</i>	toimi- henkilö <i>middle class</i>	joht.as. oleva <i>upper class</i>		
% metsänomistajista - <i>of forest owners</i>						
B = 300						
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION						
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	66	19	6	8	34	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	64	23	6	7	36	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	67	19	6	8	33	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	68	17	6	10	32	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	51	39	3	8	49	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION						
Maatalous - <i>Agriculture</i>	89	7	2	2	11	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri- culture and forestry equally</i>	83	12	2	2	17	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	33	40	10	17	67	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	24	48	9	18	76	100
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares						
5 - 19	55	30	7	8	45	100
20 - 49	70	17	4	8	30	100
50 -	73	14	4	9	27	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	63	23	5	8	37	100

4. Metsämaan pinta-alan jakautuminen omistajaryhmiin tutkimusalueittain ja tuotantosuunnan mukaan.
The distribution of the forest land area according to the ownership categories, by study regions and production orientation in the holding.

	Metsätilanomistaja - <i>Non-farmer</i>					Kaikki <i>All</i>
	Maan- viljelijä <i>Farmer</i>	työväes- töön kuuluva <i>working class</i>	toimi- henkilö <i>middle class</i>	joht.as. oleva upper <i>class</i>	yhteensä <i>total</i>	
% metsämaan alasta - <i>% of forest land area</i>						
B = 300						
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>						
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	72	12	5	11	28	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	69	13	5	12	31	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	73	13	5	9	27	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	74	10	5	12	26	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	61	29	4	7	39	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>						
Maatalous - <i>Agriculture</i>	92	5	1	3	8	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri- culture and forestry equally</i>	87	8	1	4	13	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	35	34	10	21	65	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	29	47	8	16	71	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	69	17	5	10	31	100

5. Metsätilanomistajien jakautuminen yhteiskuntaluokkiin tutkimusalueittain, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökoluokittain.

The distribution of the non-farmer forest owners according to the social classes, by study regions, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Työväes- töön kuuluva <i>Working class</i>	Toimi- henkilö <i>Middle class</i>	Joht. as. oleva <i>Upper class</i>	Yhteensä <i>Total</i>
	% metsätilanomistajista <i>% of non-farmers</i>			
	B = 300			
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>				
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	57	18	25	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	62	17	20	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	57	18	25	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	52	18	30	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	78	6	16	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>				
Maatalous - <i>Agriculture</i>	63	16	21	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri- culture and forestry equally</i>	72	14	14	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	60	15	25	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	63	13	24	100
METSÄLÖKKO, ha - <i>SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares</i>				
5 - 19	67	15	18	100
20 - 49	58	13	28	100
50 -	53	14	33	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	63	15	23	100

6. Metsämaan pinta-alan jakautuminen eri yhteiskuntaluokkiin kuuluville metsätilanomistajille tutkimusalueittain ja tuotantosuunnan mukaan.

The distribution of the forest land area according to the non-farmer forest owners belonging to different social classes, by study regions and production orientation in the holding.

	Työväes- töön kuuluva <i>Working class</i>	Toimi- henkilö <i>Middle class</i>	Joht. as. oleva <i>Upper class</i>	Yhteensä <i>Total</i>
	% metsämaan alasta <i>% of forest land area</i>			
	B = 300			
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>				
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	42	18	40	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	43	17	40	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	48	18	34	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	38	18	44	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	74	9	17	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>				
Maatalous - <i>Agriculture</i>	53	12	34	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri- culture and forestry equally</i>	60	11	28	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	51	16	33	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	66	11	22	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	55	14	31	100

7. Metsänomistajien ikärakenne ja keski-ikä tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The age structure and average age of the forest owners, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Ikä, vuotta - Age, year				Keski-ikä, vuotta Average age, years
	-39	40-59	60-	yhteensä total	
	% metsänomistajista % of forest owners				
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION	B = 301				
Maan eteläpuolisko - Southern half	17	51	31	100	52
-Etelä-Suomi - Southern Finland	16	46	38	100	54
-Länsi-Suomi - Western Finland	17	56	27	100	52
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	18	51	31	100	52
Maan pohjoispuolisko - Northern half	18	45	36	100	53
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY					
Maanviljelijät - Farmers	15	48	37	100	54
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	21	55	24	100	49
-työväestö - working class	21	58	21	100	49
-toimihenkilöt - middle class	19	50	31	100	52
-joht.as.olevat - upper class	23	49	28	100	50
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION					
Maatalous - Agriculture	21	53	25	100	50
Tasap. maa- ja metsätalous - Agri- culture and forestry equally	15	51	35	100	53
Metsätalous - Forestry	18	48	34	100	53
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	12	43	45	100	56
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares					
5 - 19	16	49	35	100	53
20 - 49	18	51	32	100	52
50 -	19	51	30	100	52
Kaikki yhteensä - Grand total	17	50	32	100	53

8. Metsälörakenne ja metsälön keskikoko tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin ja tuotantosuunnan mukaan.
The forest holding structure and the average forest land area per holding, by study regions, ownership categories and production orientation in the holding.

	Metsälökoko, metsämaata ha Size class of forest holdings, hectares							Metsämaata, keskim. ha Average forest land area, hec- tares/hold- ing
	5-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	yhteensä total	
	% tiloista - % of holdings							
	B = 300							
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION								
Maan eteläpuolisko - Southern half	23	31	16	17	10	3	100	28
-Etelä-Suomi - Southern Finland	29	30	17	13	9	3	100	26
-Länsi-Suomi - Western Finland	27	34	16	14	7	2	100	24
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	16	28	15	23	14	5	100	34
Maan pohjoispuolisko - Northern half	14	16	14	18	27	11	100	49
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY								
Maanviljelijät - Farmers	15	28	17	20	16	5	100	35
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	33	27	14	13	9	4	100	28
-työväestö - working class	38	26	13	12	8	3	100	24
-toimihenkilöt - middle class	20	43	11	13	10	3	100	27
-joht. asem. olevat - upper class	27	20	18	15	12	8	100	38
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION								
Maatalous - Agriculture	16	32	17	21	12	3	100	29
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	15	24	16	19	19	8	100	41
Metsätalous - Forestry	23	26	15	16	14	5	100	34
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	45	32	11	8	3	1	100	17
Kaikki yhteensä - Grand total	21	28	16	17	14	5	100	33

9. Metsämaan pinta-alan jakautuminen metsälökoluokkiin tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin ja tuotanto-suunnan mukaan.

The distribution of the forest land area according to size classes of forest holdings, by study regions, ownership categories and production orientation in the holding.

	Metsälökoko, metsämaata ha Size classes of forest holdings, hectares						
	5-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	yhteensä total
	% metsämaan alasta - % of forest land area						
B = 300							
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION							
Maan eteläpuolisko - Souther half	6	16	14	23	24	18	100
-Etelä-Suomi - Southern Finland	8	17	15	19	23	19	100
-Länsi-Suomi - Western Finland	8	20	16	23	19	13	100
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	3	12	11	25	27	21	100
Maan pohjoispuolisko - Northern half	2	5	7	14	40	31	100
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY							
Maanviljelijät - Farmers	3	11	12	21	31	21	100
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	9	14	12	18	24	24	100
-työväestö - working class	11	16	13	19	25	17	100
-toimihenkilöt - middle class	5	23	9	18	27	19	100
-joht. asem. olevat - upper class	6	8	11	15	22	38	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION							
Maatalous - Agriculture	4	16	14	27	27	12	100
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	3	9	9	17	32	30	100
Metsätalous - Forestry	5	11	11	18	29	25	100
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	19	26	15	18	14	7	100
Kaikki yhteensä - Grand total	5	12	12	20	29	22	100

10. Viljelmä rakenne ja keskipeltoala tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökoluokittain.

The farm-size structure and the average arable area per holding, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Viljelmä koko, peltoa ha Size classes of farms, hectares						Peltoa, keskim. ha Average arable land area, hectares/holding
	ei peltoa no arable land	0.1-1.9	2.0-4.9	5.0-9.9	10.0-	yhteensä total	
	% tiloista - % of holdings						
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION							
Maan eteläpuolisko - Southern half	16	9	21	27	26	100	7
-Etelä-Suomi - Southern Finland	14	12	17	24	32	100	9
-Länsi-Suomi - Western Finland	14	10	20	26	30	100	8
-Keski- ja Itä Suomi - Central and Eastern Finland	20	7	25	29	18	100	6
Maan pohjoispuolisko - Northern half	13	12	33	31	11	100	5
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY							
Maanviljelijät - Farmers	8	6	19	34	33	100	9
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	29	16	33	16	6	100	3
-työväestö - working class	23	17	40	16	5	100	3
-toimihenkilöt - middle class	39	16	21	19	7	100	3
-joht. asem. olevat - upper class	41	14	21	16	8	100	4
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION							
Maatalous - Agriculture	1	3	15	37	45	100	11
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	0	4	27	39	21	100	9
Metsätalous - Forestry	43	15	25	13	3	100	2
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	18	33	29	15	4	100	3
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares							
5 - 19	20	15	30	22	13	100	5
20 - 49	13	6	19	33	29	100	8
50 -	9	4	17	32	38	100	11
Kaikki yhteensä - Grand total	16	10	24	28	23	100	7

11. Tilan pääasiallinen tuotantosuunta tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin ja metsälökokoluokittain.
The holdings' production orientations, by study regions, ownership categories and size classes of forest holdings.

	Tilaa käytetään - <i>Holding are used mainly</i>				
	maatalouden harjoittamiseen <i>for agriculture</i>	tasap. maa- ja metsätalouden harjoittamiseen <i>for agriculture and forestry equally</i>	metsätalouden harjoittamiseen <i>for forestry</i>	virkistykseen tai muuhun käyttöön <i>for recreation or other non-productive purposes</i>	yhteensä <i>total</i>
	% tiloista - <i>% of holdings</i>				
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>					
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	35	29	27	9	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	37	28	22	13	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	36	33	23	8	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	33	26	33	8	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	11	32	48	10	100
OMISTAJARYHMÄ - <i>OWNERSHIP CATEGORY</i>					
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	42	39	16	4	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	9	14	58	19	100
-työväestö - <i>working class</i>	9	16	55	20	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	10	14	62	15	100
-joht. asem. olevat - <i>upper class</i>	8	8	63	20	100
METSÄLÖKKÖ, ha - <i>SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares</i>					
5 - 19	29	24	32	15	100
20 - 49	34	31	29	5	100
50 -	23	43	32	2	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	30	30	31	9	100

12. Metsämaan pinta-alan jakautuminen tuotantosunnaltaan erilaisille tiloille tutkimusalueittain ja omistajaryhmittäin.

The distribution of the forest land area according to the holdings of different production orientation, by study regions and ownership categories.

	Tilaa käytetään - <i>Holding are used mainly</i>				
	maatalouden harjoittamiseen <i>for agriculture</i>	tasap. maa- ja metsätalouden harjoittamiseen <i>for agriculture and forestry equally</i>	metsätalouden harjoittamiseen <i>for forestry</i>	virkistykseen tai muuhun käyttöön <i>for recreation or other non-productive purposes</i>	yhteensä <i>total</i>
	% metsämaan alasta - <i>% of forest land area</i>				
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>	B = 302				
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	34	35	27	4	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	34	37	24	5	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	33	42	21	5	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	34	31	32	3	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	11	40	44	6	100
OMISTAJARYHMÄ - <i>OWNERSHIP CATEGORY</i>					
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	36	47	16	2	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	7	15	67	11	100
-työväestö - <i>working class</i>	7	16	63	13	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	6	11	75	8	100
-joht. asem. olevat - <i>upper class</i>	8	13	71	7	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	27	37	32	5	100

13. Metsälö- ja metsätaloussuunnitelmien yleisyys tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The occurrence of forestry plans, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Ei ole suunnitelmaa Does not have a plan	On suunnitelma Has a plan	Yhteensä Total	Ei ole suunnitelmaa Does not have a plan	On suunnitelma Has a plan	Yhteensä Total
	% tiloista - % of holdings			% metsämaan alasta % of forest land area		
	B = 302					
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION						
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	94	6	100	87	13	100
--Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	94	6	100	86	14	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	95	5	100	88	12	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	92	8	100	87	13	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	96	4	100	94	6	100
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY						
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	93	7	100	89	11	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	96	4	100	91	9	100
-työväestö - <i>working class</i>	98	2	100	96	4	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	94	6	100	87	13	100
-joht.asem.olevat - <i>upper class</i>	91	9	100	82	18	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION						
Maatalous - <i>Agriculture</i>	94	6	100	91	9	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agriculture and forestry equally</i>	92	8	100	85	15	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	95	5	100	91	9	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	98	2	100	97	3	100
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares						
5 - 19	98	2	100			
20 - 49	93	7	100			
50 -	87	13	100			
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	94	6	100	89	11	100

14. Metsälö- tai metsätaloussuunnitelman teettäminen lähivuosina tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotanto-suunnan mukaan ja metsälökoluokittain.

The intention to have a plan made in the near future, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Aikoo teettää suunnitelman lähivuosina Intends to have a plan made								
	kyllä yes		ei no		ei osaa sanoa tai on suunni- telma cannot say or plan exists	yhteensä total	ei osaa sanoa tai on suunni- telma cannot say or plan exists		yhteensä total
	% metsänomistajista % of forest owners						% metsämaan alasta % of forest land area		
B = 302									
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION									
Maan eteläpuolisko - Southern half	9	73	19	100	14	59	27	100	
-Etelä-Suomi - Southern Finland	8	74	17	100	13	60	27	100	
-Länsi-Suomi - Western Finland	9	74	17	100	13	60	27	100	
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	9	70	20	100	15	57	27	100	
Maan pohjoispuolisko - Northern half	7	57	36	100	11	50	39	100	
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY									
Maanviljelijät - Farmers	9	67	24	100	13	55	32	100	
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	7	75	18	100	12	60	28	100	
-työväestö - working class	6	75	19	100	9	62	29	100	
-toimihenkilöt - middle class	9	75	16	100	15	60	25	100	
-joht.asem.olevat - upper class	10	74	15	100	16	56	27	100	
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION									
Maatalous - Agriculture	11	71	19	100	14	62	25	100	
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	10	60	30	100	14	46	39	100	
Metsätalous - Forestry	7	71	22	100	12	59	29	100	
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	4	87	9	100	6	80	14	100	
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares									
5 - 19	4	82	13	100					
20 - 49	11	63	26	100					
50 -	16	47	38	100					
Kaikki yhteensä - Grand total	9	69	22	100	13	56	31	100	

15. Metsälö- tai metsätaloussuunnitelman noudattaminen tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantos suunnan mukaan ja metsälökoko luokittain.

The following of the forestry plans, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Suunnitelmaa voitu noudattaa - Plan have been							
	tar- kasti close- ly	vain osaksi ¹⁾ partly ¹⁾	ei juuri lain- kaan rarely fol- lowed	yh- teensä total	tar- kasti close- ly	vain osaksi ¹⁾ partly ¹⁾	ei juuri lain- kaan rarely fol- lowed	yh- teensä total
	% tiloista, joilla on suunnitelma % of holdings, where plan exists				% metsämaan alasta tiloilla, joilla on suunnitelma % of forest land area, where plan exists			
B = 295								
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION								
Maan eteläpuolisko - Southern half	64	31	5	100	68	29	3	100
-Etelä-Suomi - Southern Finland	61	35	4	100	65	32	2	100
-Länsi-Suomi - Western Finland	66	24	9	100	73	21	6	100
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	64	32	4	100	67	30	3	100
Maan pohjoispuolisko - Northern half	65	33	2	100	64	35	1	100
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY								
Maanviljelijät - Farmers	66	29	5	100	68	30	2	100
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	59	36	5	100	67	27	6	100
-työväestö - working class	63	26	11	100	75	16	9	100
-toimihenkilöt - middle class	75	16	9	100	68	21	11	100
-joht. asem. olevat - upper class	50	50	0	100	64	33	3	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION								
Maatalous - Agriculture	52	40	7	100	59	35	6	100
Tasap. maa- ja metsätalous - Agri- culture and forestry equally	77	21	2	100	73	26	1	100
Metsätalous - Forestry	59	34	7	100	64	31	5	100
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	57	43	0	100	52	48	0	100
METSÄLÖKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares								
5 - 19	38	46	16	100				
20 - 49	67	29	3	100				
50 -	70	28	2	100				
Kaikki yhteensä - Grand total	64	31	5	100	67	30	3	100

1) Luokkaan on yhdistetty ei osaa sanoo-vastanneet. Niiden osuus oli suunnitelmatilojen lukumäärästä 1,8% ja metsämaan alasta 2,0%. - The class "partly" comprises the answers "cannot say" the proportion of which was 1,8 per cent of holdings and 2,0 per cent of forest land area where plan existed.

16. Metsätaloudellisen koulutuksen yleisyys tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The occurrence of vocational forestry training, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Saanut metsätaloudellista koulutusta Have received vocational forestry training					
	kyllä yes	ei no	yhteensä total	kyllä yes	ei no	yhteensä total
	% metsänomistajista % of forest owners			% metsämaan alasta % of forest land area		
B = 302						
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION						
Maan eteläpuolisko - Southern half	21	79	100	28	72	100
-Etelä-Suomi - Southern Finland	23	77	100	32	68	100
-Länsi-Suomi - Western Finland	18	82	100	27	73	100
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	22	78	100	28	72	100
Maan pohjoispuolisko - Northern half	18	82	100	19	81	100
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY						
Maanviljelijät - Farmers	20	80	100	26	74	100
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	20	80	100	26	74	100
-työväestö - working class	14	86	100	18	82	100
-toimihenkilöt - middle class	43	57	100	48	52	100
-joht.asem.olevat - upper class	23	77	100	30	70	100
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION						
Maatalous - Agriculture	23	77	100	26	74	100
Tasap. maa- ja metsätalous - Agriculture and forestry equally	22	78	100	30	70	100
Metsätalous - Forestry	19	81	100	22	78	100
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	11	89	100	11	89	100
METSÄLÖKKOKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares						
5 - 19	16	84	100			
20 - 49	22	78	100			
50 -	28	72	100			
Kaikki yhteensä - Grand total	20	80	100	26	74	100

17. Osallistuminen metsätilaisuuksiin tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The attendance of the forest owners at forestry meetings, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Osallistunut metsätilaisuuteen <i>Have attended forestry meetings</i>					
	kyllä <i>yes</i>	ei <i>no</i>	yhteensä <i>total</i>	kyllä <i>yes</i>	ei <i>no</i>	yhteensä <i>total</i>
	% metsänomistajista <i>% of forest owners</i>			% metsämaan alasta <i>% of forest land area</i>		
B = 302						
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>						
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	47	53	100	58	42	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	48	52	100	60	40	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	44	56	100	58	42	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	48	52	100	58	42	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	41	59	100	45	55	100
OMISTAJARYHMÄ - <i>OWNERSHIP CATEGORY</i>						
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	51	49	100	60	40	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	35	65	100	41	59	100
-työväestö - <i>working class</i>	31	69	100	36	64	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	47	53	100	51	49	100
-joht.asem.olevat - <i>upper class</i>	41	59	100	45	55	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>						
Maatalous - <i>Agriculture</i>	57	43	100	65	35	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri-culture and forestry equally</i>	47	53	100	59	41	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	40	60	100	44	56	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	24	76	100	28	72	100
METSÄLÖKKO, ha - <i>SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares</i>						
5 - 19	37	63	100			
20 - 49	50	50	100			
50 -	59	41	100			
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	45	55	100	54	46	100

18. Metsänomistajien mielipiteet tietolähteiden sopivuudesta.

The forest owners' opinions concerning the suitability of the information sources.

	Sopivin <i>Most suitable</i>	Toiseksi sopivin <i>Second</i>	Kolman- neksi sopivin <i>Third</i>
% metsänomistajista <i>% of forest owners</i>			
B = 302			
TIETOLÄHDE - <i>SOURCE OF INFORMATION</i>			
-henkilökohtainen neuvonta <i>personal instruction</i>	33	15	10
-esitelmätilaisuudet - <i>extension meetings</i>	12	12	11
-retkeilyt - <i>excursions</i>	9	13	13
-kilpailut - <i>forestry events</i>	5	8	7
-1-2 pv kurssit - <i>1-2 days courses</i>	8	8	10
-1-2 vk kurssit - <i>1-2 weeks courses</i>	3	2	1
-1-2 kk kurssit - <i>1-2 months courses</i>	2	0	0
-ammattilehdet - <i>professional journals</i>	6	13	15
-opaskirjat ja esitteet - <i>guides and leaflets</i>	3	6	9
-televisio - <i>television</i>	6	10	7
-radio - <i>radio</i>	5	6	6
-muu ¹⁾ - <i>others</i> ¹⁾	0	0	0

¹⁾ Muita tietolähteitä mainittiin vain vähän, esimerkiksi keskustelupanelit, metsätaloussuunnitelmat, kirjallisuus, päivälehdet tai kysyminen muilta metsänomistajilta - *Only few "other information" sources were mentioned: discussion meetings, forestry plans, literature, newspapers or neighbours.*

19. Eri tietolähteiden sopivuus metsänomistajien mielestä tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.

The suitability of different information sources according to the forest owners' opinions, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Pitää sopivimpana tietolähteenä - Considered as most suitable source of information											
	henki- lökoht- neuvon- taa person- al in- struc- tion	esitel- mä- tilai- suuksia exten- sion meet- ings	retkei- lyjä excurs- ions	kilpai- luja forest- ry events	1-2 pv kurs- seja 1-2 days courses	1-2 vk kurs- seja 1-2 weeks courses	1-2 kk kurs- seja 1-2 month courses	amat- tileh- tiä profes- sional- jour- nals	opas- kirjo- ja ja esit- teitä guides and leaf- lets	tele- visi- ota tele- vision	radio- ta radio	muuta tieto- läh- dettä others
% metsänomistajista - % of forest owners												
B = 302												
TUTKIMUSALUE - STUDY REGION												
Maan eteläpuolisko - Southern half	34	12	9	5	9	2	2	6	3	5	5	0
-Etelä-Suomi - Southern Finland	39	8	8	5	9	1	1	5	2	7	7	0
-Länsi-Suomi - Western Finland	30	14	6	5	10	2	3	6	4	5	3	1
-Keski- ja Itä-Suomi - Central and Eastern Finland	34	13	12	6	9	3	2	6	2	4	6	0
Maan pohjoispuolisko - Northern half	28	10	10	5	5	5	2	8	5	8	5	0
OMISTAJARYHMÄ - OWNERSHIP CATEGORY												
Maanviljelijät - Farmers	32	13	10	6	9	2	2	7	3	4	5	0
Metsätilanomistajat - Non-Farmers	34	10	8	5	8	4	2	5	5	8	5	1
-työväestö - working class	32	7	8	5	8	6	3	4	4	8	6	0
-toimihenkilöt - middle class	34	21	4	2	9	1	0	3	9	10	6	2
-joht.asem.olevat - upper class	41	11	11	4	7	1	0	7	4	8	2	1
TUOTANTOSUUNTA - ORIENTATION IN PRODUCTION												
Maatalous - Agriculture	34	14	11	5	12	3	2	6	3	4	3	0
Tasap. maa- ja metsätalous - Agri- culture and forestry equally	33	10	9	7	9	3	1	8	2	5	6	0
Metsätalous - Forestry	31	12	10	4	7	3	3	6	5	8	6	1
Virkistys tai muu käyttö - Recreation or other purposes	36	7	9	6	2	3	1	4	4	6	9	1
METSÄLÖKKO, ha - SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares												
5 - 19	33	11	8	5	9	2	2	5	4	5	7	0
20 - 49	32	12	11	7	7	3	1	8	3	7	4	0
50 -	34	12	11	5	10	4	2	8	3	5	2	0
Kaikki yhteensä - Grand total	33	12	9	5	8	3	2	6	3	6	5	0

20. Metsänomistajien mielipiteet yksityismetsälain valvonnan tehokkuudesta ja oikeudenmukaisuudesta tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoluokittain.
The forest owners' opinions concerning the efficiency and fairness of the supervision of the private forestry law, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Yksityismetsälain valvonta - <i>Supervision of private forestry law</i>							
	riittä- vän te- hokasta <i>is ef- ficient enough</i>	olisi tehos- tettava <i>should be in- tensi- fied</i>	ei osaa sanoa <i>cannot say</i>	yh- teensä <i>total</i>	oikeu- denmu- kaista <i>is fair</i>	epäoi- keuden- mukais- ta <i>is unfair</i>	ei osaa sanoa <i>cannot say</i>	yh- teensä <i>total</i>
	% metsänomistajista - <i>% of forest owners</i>							
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>	B = 302							
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	76	12	13	100	77	7	15	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	80	11	9	100	81	9	11	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	71	13	16	100	74	6	20	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	76	12	12	100	79	7	14	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	81	7	12	100	76	7	17	100
OMISTAJARYHMÄ - <i>OWNERSHIP CATEGORY</i>								
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	79	10	11	100	81	6	14	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	73	12	16	100	71	9	19	100
-työväestö - <i>working class</i>	71	10	19	100	68	10	22	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	78	14	9	100	78	8	13	100
-joht. asem. olevat - <i>upper class</i>	74	15	11	100	75	9	15	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>								
Maatalous - <i>Agriculture</i>	82	8	10	100	80	7	13	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agri- culture and forestry equally</i>	78	11	11	100	81	7	13	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	76	12	12	100	77	7	17	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	62	15	23	100	60	10	30	100
METSÄLÖKKÖ, ha - <i>SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares</i>								
5 - 19	73	11	16	100	74	6	19	100
20 - 49	79	11	10	100	78	8	14	100
50 -	83	10	7	100	83	7	10	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	77	11	12	100	77	7	16	100

21. Metsänomistajien mielipiteet nykyisestä oikeusturvasta tutkimusalueittain, omistajaryhmittäin, tuotantosuunnan mukaan ja metsälökokoaluokittain.

The forest owners' opinions concerning the present legal security of the forest owner, by study regions, ownership categories, production orientation in the holding and size classes of forest holdings.

	Nykyinen oikeusturva - <i>Present legal security</i>			
	riittävä <i>is sufficient</i>	olisi parannettava <i>should be improved</i>	ei osaa sanoa <i>cannot say</i>	yhteensä <i>total</i>
	% metsänomistajista - <i>% of forest owners</i>			
	B = 302			
TUTKIMUSALUE - <i>STUDY REGION</i>				
Maan eteläpuolisko - <i>Southern half</i>	57	31	12	100
-Etelä-Suomi - <i>Southern Finland</i>	52	34	15	100
-Länsi-Suomi - <i>Western Finland</i>	58	32	11	100
-Keski- ja Itä-Suomi - <i>Central and Eastern Finland</i>	60	28	12	100
Maan pohjoispuolisko - <i>Northern half</i>	67	25	8	100
OMISTAJARYHMÄ - <i>OWNERSHIP CATEGORY</i>				
Maanviljelijät - <i>Farmers</i>	59	31	10	100
Metsätilanomistajat - <i>Non-Farmers</i>	60	27	13	100
-työväestö - <i>working class</i>	59	26	16	100
-toimihenkilöt - <i>middle class</i>	56	35	10	100
-joht. asem. olevat - <i>upper class</i>	66	28	7	100
TUOTANTOSUUNTA - <i>ORIENTATION IN PRODUCTION</i>				
Maatalous - <i>Agriculture</i>	57	34	9	100
Tasap. maa- ja metsätalous - <i>Agriculture and forestry equally</i>	58	32	11	100
Metsätalous - <i>Forestry</i>	63	26	11	100
Virkistys tai muu käyttö - <i>Recreation or other purposes</i>	57	24	19	100
METSÄLÖKKO, ha - <i>SIZE CLASS OF FOREST HOLDINGS, hectares</i>				
5 - 19	60	26	14	100
20 - 49	59	31	10	100
50 -	58	36	5	100
Kaikki yhteensä - <i>Grand total</i>	59	30	11	100

HAASTATTELULOMAKE

C-lomake

METSÄTALOUDEN SUUNNITTELU

- C1. Onko tilalla metsien hoitoa ja käyttöä varten tehty metsälö- tai metsätaloussuunnitelma? 1 metsälösuunnitelma
2 metsätaloussuunnitelma
3 ei suunnitelmaa (siirry kys. C7)
- C2. Onko suunnitelma laadittu vain tilakohtaisena vai yhteistoiminta-alueen perustamisen yhteydessä? 1 vain tilakohtaisena
2 yhteistoiminta-alueen perustamisen yhteydessä
- C3. Kenen toimesta suunnitelma on laadittu? 1 metsänhoitoyhdistys
2 piirimetsälautakunta
3 muu, mikä
.....
- C4. Mitä vuosia suunnitelma koskee eli mikä on suunnitelmakausi? vuodesta _____ vuoteen _____
- C5. Onko suunnitelmaa voitu noudattaa tarkasti, vain osaksi tai ei juuri lainkaan? 1 tarkasti
2 vain osaksi
3 ei juuri lainkaan
4 ei mielipidettä

Jos suunnitelmaa voitu noudattaa *vain osaksi* tai *ei juuri lainkaan*, kysytään

- C6. Mistä syystä suunnitelmaa ei ole voitu noudattaa.
.....
.....

Kysymykset C7 ja C8 esitetään *vain niille haastateltaville, joiden tilalla ei ole suunnitelmaa.*

- C7. Aiotteko teettää suunnitelman lähivuosien aikana? 1 kyllä varmasti
2 kyllä luultavasti
3 ei osaa sanoa
4 luultavasti ei
5 varmasti ei
- C8. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että tilanne metsätaloutta varten ei ole laadittu suunnitelmaa? Onko esteenä ollut se, että (B-kortti) Jos on ollut esteenä, merkitään rasti
- a. suunnitelmasta ei ole annettu riittävästi tietoja (_)
b. suunnitelma tulee liian kalliiksi. (_)
c. suunnitelmasta olisi tuskin hyötyä. (_)
d. suunnitelma saattaa rajoittaa omaa ratkaisovaltaa (_)
e. metsäammattimiehillä ei ole ollut aikaa suunnitelman tekoon (_)
f. muu tekijä, mikä (_)

LAINVALVONTA

Yksityisten omistamien metsien hoitoa ja käyttöä varten on Suomessa säädetty ns. yksityismetsälaki, joka mm. kieltää metsän hävittämisen. Tämän lain valvonta on uskottu piirimetsälautakuntien tehtäväksi.

- C9. Onko piirimetsälautakuntien suorittama lainvalvonta ollut riittävän tehokasta vai olisiko sitä nykyisestään tehostettava? 1 ollut riittävän tehokasta
2 olisi tehostettava
3 ei mielipidettä
- C10. Onko lainvalvonta ollut oikeudenmukaista ja tasapuolista vai onko siinä esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta? 1 ollut oikeudenmukaista ja tasapuolista
2 esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta
3 ei mielipidettä

Jos katsoo, että lainvalvonassa *on esiintynyt epäoikeudenmukaisuutta*, kysytään

C11. Millä tavoin epäoikeudenmukaisuus on ilmennyt?

.....
.....
.....

C12. Mikä on käsityksenne, onko metsänomistajan oikeusturva Suomessa riittävä vai olisiko sitä nykyisestäään parannettava? 1 on riittävä
2 olisi parannettava
3 ei mielipidettä

Jos katsoo, että oikeusturvaa olisi nykyisestäään parannettava, kysytään

C13. Mitkä ovat pahimmat puutteet metsänomistajan oikeusturvassa nykyään?

.....
.....
.....

C14. Onko tilanne metsän käyttö vapaata vai onko se yksityismetsälain perusteella rauhoitettu tai asutuskäytön mukaisten rajoitusten alla? 1 vapaata
2 yksityismetsälain perusteella rauhoitettu
3 asutuskäytön mukaisten rajoitusten alla

C15. Kuinka monen vuoden väliajoin keskimäärin olette myynyt puuta? myyntiväli _____ vuotta
ei ole myynyt (_)

C16. Paljonko olette myynyt keskimäärin vuotta kohden kolmena sellaisena vuotena, jolloin Teillä on ollut myyntihakkuita? tukkipuuta _____
pinotavaraa _____
halkoja _____
ei ole myynyt (_)

C17. Paljonko olette kolmen viime vuoden aikana hakannut keskimäärin vuotta kohden kotitarvepuuta? tukkipuuta _____
pinotavaraa _____
halkoja _____
ei ole hakannut (_)

NEUVONTA

Lopuksi esittäisin Teille muutamia metsätaloudellista neuvontaa ja koulutusta koskevia kysymyksiä.

C18. Oletteko saanut jotakin metsätaloudellista koulutusta? 1 ei ole saanut
2 1—2 päivän metsäkurssi
3 1—2 viikon metsäkurssi
4 2—3 kuukauden metsätalouskurssi
5 maataloudellinen oppilaitos
6 kansalais- ja kansakoulussa
7 käynyt metsäopiston
8 yliopistollista metsäkoulutusta
9 muuta, mitä

C19. Oletteko joskus käynyt metsätaloudellisessa valitus- tai neuvontatilaisuudessa? 1 kyllä
2 ei (siirry kys. C22)

C20. Minä vuonna viimeksi? vuonna _____

C21. Minkälaisesta tilaisuudesta oli kysymys? 1 tupailta tai muu esitelmätilaisuus
2 metsäpäivä tai metsäretkeily
3 leimaus- tai muu metsätaloudellinen kilpailu
4 metsänhoitoyhdistyksen kokous
5 muu tilaisuus, mikä

C22. Metsätietoa voidaan jakaa metsänomistajille monella eri tavalla. Seuraavassa (C-kortti) on esitetty muutamia eri tapoja. Mitkä kolme tapaa olisivat Teille parhaiten sopivia? Luetelkaa ne paremmuusjärjestyksessä.

1 = sopivin
2 = toiseksi sopivin
3 = kolmanneksi sopivin

a. esitelmätilaisuudet	()
b. retkeilyt	()
c. leimaus- tai muut metsäkilpailut	()
d. ammattimiehen henkilökohtainen neuvonta	()
e. ammattilehdet	()
f. radio	()
g. televisio	()
h. postitse jaettavat opaskirjat ja esitteet	()
i. 1—2 päivän metsäkurssit	()
j. 1—2 viikon metsäkurssit	()
k. 1—2 kuukauden metsätalouskurssit	()
l. muu tapa, mikä	()
m. ei osaa sanoa	()

HAASTATTELIJA TÄYTTÄÄ

Haastateltava oli 1 mies
2 nainen

Haastateltava suhtautui haastatteluun 1 erittäin innostuneesti
2 melko innostuneesti
3 tavanomaisesti
4 melko vastahakoisesti
5 erittäin vastahakoisesti

Oliko haastattelussa läsnä muita henkilöitä kuin haastattelija ja haastateltava? 1 ei muita
2 kyllä, kuka tai ketkä
.....

Missä haastattelu tapahtui? 1 haastateltavan asunto tai työhuone
2 muualla, missä
.....

Haastattelijan muita huomautuksia:
.....
.....
.....

Päiväys / 197

.....
Haastattelija

Tutkimuslaitoksen merkintöjä:

Tarkastettu / 197 Tulos _____

Tarkastaja _____

Huomautuksia:
.....
.....
.....

ODC 923
ISBN 951-40-0341-1
ISSN 0015-5543

JÄRVELÄINEN, V.-P. 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354:1—55.

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information about the private forest owners and private forestry in general.

Author's address (external researcher): Academy of Finland, Unioninkatu 40 B, SF-00170 Helsinki 17.

ODC 923
ISBN 951-40-0341-1
ISSN 0015-5543

JÄRVELÄINEN, V.-P. 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354:1—55.

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information about the private forest owners and private forestry in general.

Author's address (external researcher): Academy of Finland, Unioninkatu 40 B, SF-00170 Helsinki 17.

ODC 923
ISBN 951-40-0341-1
ISSN 0015-5543

JÄRVELÄINEN, V.-P. 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354:1—55.

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information about the private forest owners and private forestry in general.

Author's address (external researcher): Academy of Finland, Unioninkatu 40 B, SF-00170 Helsinki 17.

ODC 923
ISBN 951-40-0341-1
ISSN 0015-5543

JÄRVELÄINEN, V.-P. 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354:1—55.

A new information system, based on a sample of forest holdings, has been developed in the Finnish Forest Research Institute. The task of this study was to test the usefulness of the new system in producing data material describing private forestry. The test indicated that with the aid of the new system it is possible to produce a lot of important information about the private forest owners and private forestry in general.

Author's address (external researcher): Academy of Finland, Unioninkatu 40 B, SF-00170 Helsinki 17.

- No 319 Ferm, Ari & Pohtila, Eljas: Pintakasvillisuuden kehittyminen ja muokkausjäljen tasoittuminen auratuilla metsänuudistusaloilla Lapissa.
Succession of ground vegetation and levelling of ploughed tracks on reforestation areas in Finnish Lapland.
- No 320 Kuusela, Kullervo: Suomen metsien kasvu ja puutavaralajirakenne sekä niiden alueellisuus vuosina 1970—1976.
Increment and timber assortment structure and their regionality of the forests of Finland in 1970—1976.
- No 321 Heikinheimo, Lauri, Jaatinen, Esko, Kellomäki, Seppo, Lovén, Lasse & Saastamoinen, Olli: Metsien virkistyskäyttö Suomessa. Esitutkimusraportti.
Forest recreation in Finland. Pilot study.
- No 322 Talkamo, Tero: Markkinapuun alueittaiset hankintamäärät ja kulkuvirrat vuonna 1973 (1970).
Removal and flow of commercial roundwood in Finland during 1973 (1970) by districts.
- No 323 Erkkilä, Pentti, Silander, Soini, Tiihonen, Paavo & Örn, Jouko: Pystymittaus ja runkoken luku hakkuupalkan laskentaperusteina työvaikeuspalstalla.
Massenermittlung am stehenden Holz und Stamzahl als Unterlage für die Berechnung des Arbeitslohns auf grösseren Schlaglosen mit gleichmässigen Arbeitsbedingungen.
- No 324 Vuokila, Yrjö: Puolukkatyyppi kuusen kasvupaikkana.
Vaccinium type as a spruce site.
- No 325 Raulo, Jyrki & Lähde, Erkki: Rauduskoivun istutustuloksia Lapissa.
Reforestation results with *Betula pendula* Roth in Finnish Lapland.
- No 326 Paavilainen, Eero: Männyn istutus suopeltojen metsityksessä.
Planting of Scots pine in afforestation of abandoned swampy fields.
- No 327 Paavilainen, Eero: Jatkolannoitus vähäravinteisilla rämeillä. Ennakkotuloksia.
Refertilization on oligotrophic pine swamps. Preliminary results.
- No 328 Laitinen, Jorma & Takalo, Sauli: Moottorisahavinturin käytöstä pienten puiden ja tukkien esijuonnossa.
Preliminary skidding of small trees and sawlogs by power saw winch.
- No 329 Kinnunen, Kaarlo & Linnimäki, Jorma: Metsänuudistamisen onnistuminen ja taimistojen alkukehitys Pohjois-Karjalassa.
Success of forest regeneration and initial development of sapling stands in northern Karelia.
- No 330 Huttunen, Terho: Suomen puunkäyttö, poistuma ja metsätase 1975—77.
Wood consumption, total drain and forest balance in Finland, 1975—77.
- No 331 Gustavsen, Hans G.: Valtakunnalliset kuutiokasvuyhtälöt.
Finnish volume increment functions.
- No 332 Helander, Matti & Simula, Anna-Leena: Metsäalan toimihenkilöiden kysyntä ja tarjonta vuoteen 1985.
Demand and supply of professional forestry staff by 1985.
- No 333 Hakkila, Pentti, Kalaja, Hannu, Salakari, Martti & Valonen, Paavo: Whole-tree harvesting in the early thinning of pine.
Kokopuun korjuu männikön ensiharvennuksessa.
- No 334 Järveläinen, Veli-Pekka: Mielipiteet yksityismetsätaloudessa. Metsänomistajien ja metsäammattimiesten käsityksiä metsätaloudesta ja sen edistämisestä.
Opinions in Finnish private forestry. On the opinions of the private forest owners and the forestry experts concerning forestry and its promotion.
- 1978 No 335 Juutinen, Paavo: Kuitupuupinot pystynävertäjän (*Tomicus piniperda* L.) lisääntymispaikkoina Pohjois-Suomessa.
Pulpwood stacks as breeding sites for pine shoot beetle (*Tomicus piniperda* L.) in northern Finland.
- No 336 Kärkkäinen, Matti: Menetelmiä likipituisten kuitupuupölkkyjen keskipituuden mittaamiseksi.
Methods for measuring the average length of pulpwood bolts estimated during logging by eye.
- No 337 Kuusela, Kullervo & Salminen, Sakari: Koillis-Suomen metsävarat vuonna 1976 ja Lapin metsävarat vuosina 1970 ja 1974—76.
Forest resources in the Forestry Board Districts of Koillis-Suomi in 1976 and Lappi in 1970 and 1974—76.
- No 338 Lähde, Erkki: Väliavarastoinnin vaikutus männyn paakkutaimien viljelyn onnistumiseen.
Effect of intermediate storage of containerized Scots pine planting stock on reforestation success.
- No 339 Teivainen, Terttu: Eräiden poppelikloonien myyrätuhoaltius ruokintakokeiden mukaan.
Resistance of some poplar clones to vole damage through feeding experiments.
- No 340 Laitinen, Jorma & Takalo, Sauli: Kantokäsittelylaittein varustettujen raivaussahojen vertailua.
Comparison of clearing saws equipped with stump spraying devices.
- No 341 Uusvaara, Olli: Teollisuushakkeen ja purun painomittaus.
Weight scaling of industrial chips and sawdust.
- No 342 Hakkila, Pentti: Pienpuun korjuu polttoaineeksi.
Harvesting small-sized wood for fuel.

- No 343 Paavilainen, Eero: PK-lannoitus Lapin ojitetuilla rämeillä. Ennakkotuloksia. PK-fertilization on drained pine swamps in Lapland. Preliminary results.
- No 344 Lehtonen, Irja, Pekkala, Osmo & Uusvaara, Olli: Tervalepän (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.) ja raidan (*Salix caprea* L.) puu- ja massateknisiä ominaisuuksia. Technical properties of black alder (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.) and great sallow (*Salix caprea* L.) wood and pulp.
- No 345 Metsätilastollinen vuosikirja 1976. Yearbook of Forest Statistics 1976.
- No 346 Parviainen, Jari: Taimisto- ja riukuvaiheen männikön harvennus. Durchforstung im Kiefernbestand in der Jungwuchs- und Stangenholzphase.
- No 347 Vuorinen, Heikki: Metsätraktorin kuljettajan kuormittumisen mittaushälytykset. Possibilities of measuring the strain on forest tractor drivers.
- No 348 Löytyniemi, Kari: Metsälannoituksen vaikutuksesta ytimenävertäjiin (*Tomicus* spp., Col., Scolytidae). Effect of forest fertilization on pine shoot beetles (*Tomicus* spp., Col., Scolytidae).
- No 349 Metsämuuronen, Markku, Kaila, Simo & Räsänen, Pentti K.: Männyn paakutaimien alkukehitys vuoden 1973 istutuksissa. First-year planting results with containerized Scots pine seedlings in 1973.
- No 350 Oikarinen, Matti: Viljelymetsiköiden puuston vaihtelu ja kasvukoalojen edustavuus. Variations in growing stock in cultivated stands and the representation of growth sample plots.
- No 351 Heikkilä, Risto: Mäntykuitupuupinojen suojaaminen pystynävertäjän iskeytymistä vastaan Pohjois-Suomessa. Protection of pine pulpwood stacks against the common pine-shoot beetle in northern Finland.
- No 352 Saramäki, Jussi: Kainuun vajaapuustoisten kuusikoiden lannoitus ja sen kannattavuus. Profitability of fertilization in the understocked spruce stands of Kainuu, Finland.
- No 353 Päivinen, Risto: Kapenemis- ja kuorimallit männyille, kuuselle ja koivulle. Taper and bark thickness models for pine, spruce and birch.
- No 354 Järveläinen, Veli-Pekka: Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöytökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings.
- No 355 Kärkkäinen, Matti & Salmi, Juhani: Tutkimuksia haapatukkien mittauksesta ja teknisistä ominaisuuksista. Studies on the measurement and technical properties of aspen logs.
- No 356 Hyppönen, Mikko & Roiko-Jokela, Pentti: Koepuiden mittauksen tarkkuus ja tehokkuus. On the accuracy and effectivity of measuring sample trees.
- No 357 Uusitalo, Matti: Alueittaiset kantorahatulot vuosina 1970—75. Regional gross stumpage earnings in Finland in 1970—75.
- No 358 Mattila, Eero & Helle, Timo: Kesken poronhoitoalueen talvilaidunten inventointi. Inventory of winter ranges of semi-domestic reindeer in Finnish Central Lapland.
- No 359 Hannelius, Simo: Istutuskuusikon tiheys — tuotoksen ja edullisuuden tarkastelua. Initial tree spacing in Norway spruce timber growing — an appraisal of yield and profitability.
- No 360 Jakkila, Jouko & Pohtila, Eljas: Perkauksen vaikutus taimiston kehitykseen Lapissa. Effect of cleaning on development of sapling stands in Lapland.
- No 361 Kyttälä, Timo: Työn organisointimahdollisuudet puunkorjuussa. Aspects of work organizing in logging.
- No 362 Kukkola, Mikko: Lannoituksen vaikutus eri latvuserrosten puiden kasvuun mustikkatyypin kuusikossa. Effect of fertilization on the growth of different tree classes in a spruce stand on *Myrtillus*-site.
- No 363 Mielikäinen, Kari: Puun kasvun ennustettavuus. Predictability of tree growth.
- No 364 Koski, Veikko & Tillqvist, Raili: Tuloksia monivuotisista kukinnan ja siemensadon määrän mittauksista metsäpuilla. Results of long-time measurements of the quantity of flowering and seed crop of forest trees.
- No 365 Tervo, Mikko: Metsänomistajaryhmittäiset hakkuut ja niiden suhdanneherkkyydet Etelä- ja Pohjois-Suomessa vuosina 1955—1975. The cut of roundwood and its business cycles in Southern and Northern Finland by forest ownership groups, 1955—1975.
- No 366 Ryyttä, Leena: Kotimaisten lehtipuiden siitepölyn laadunmäärittämisestä. Determination of quality of pollen from Finnish deciduous tree species.